Podklady k výuce témat ochrany člověka za mimořádných událostí – čtyřleté gymnaziální vzdělávání

HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY

Praha 2016

© MV-generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR
ISBN 978-80-87544-32-7

Obsah

Vymezení problematiky ochrany člověka za mimořádných událostí - charakteristika, cíle 4

Návrh na rozložení výstupů 4

Metody a formy práce 15

Příloha 1: Základní pojmy 17

Příloha 2: Doporučená literatura, pomůcky, odkazy 20

Příloha 3: Legislativa 26

Příloha 4: Začlenění problematiky v RVP G 28

Příloha 5: Návrh testových otázek pro jednotlivé ročníky 36

1. Vymezení problematiky ochrany člověka za mimořádných událostí – charakteristika, cíle

Vzhledem k tomu, že jsou témata ochrany člověka za mimořádných událostí v Rámcovém vzdělávacím programu pro gymnázia (RVP G) rozložena do několika vzdělávacích oblastí (viz Příloha 4), může být koncepční příprava výuky pro učitele náročnější. Z tohoto důvodu je předkládán tento materiál jako vhodná pomůcka pro pedagogy k ucelené a efektivní realizaci dané problematiky.

Materiál pedagogům nabízí soubor základních pojmů z oblasti ochrany člověka za mimořádných událostí, návrh na rozložení učiva do jednotlivých ročníků gymnázia včetně očekávaných výstupů, doporučené metody a formy práce, literaturu, pomůcky, užitečné odkazy, nástin začlenění problematiky v stávajícím RVP G, ale také návrh testových otázek pro jednotlivé ročníky gymnázia.
Návrhy výstupů a testových otázek jsou pouze doporučené. Je na každé škole, jak návrh využije při plánování výuky a pro zajištění výsledků vzdělávání.

2. Návrh na rozložení výstupů

Rozložení výstupů navazuje na vzdělávací oblasti a vzdělávací obory Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání. Vzhledem k různorodosti přístupu při tvorbě Školního vzdělávacího programu (ŠVP), jsou pro potřeby škol připraveny dva návrhy:

- zařazení problematiky dle vhodnosti obsahu předmětu,
- zařazení převážné části problematiky do jedné vzdělávací oblasti (v našem případě „Výchova ke zdraví“).

Záleží na každé škole, jaké rozložení bude pro jejich potřeby vhodnější.

2.1. Zařazení problematiky dle vhodnosti obsahu předmětu

Vzdělávací oblast Vzdělávací obor	**1. ročník - požadované výstupy**	**testové otázky 1. ročník**
Člověk a příroda		
Fyzika	Ochrana před bleskem - definice jevu - zřizování - bleskosvod - bleskosvod Franklinova typu - aktivní bleskosvod - zasažení bleskem a poskytnutí 1. pomoci	1. - 3.
Chemie	Nebezpečí chemických látek - použití chemických látek v domácnosti - nebezpečné vlastnosti chemických látek - ochrana před nebezpečnými vlastnostmi chemických látek - označování látek a směsí Požární bezpečnost - zásady bezpečného používání otevřeného plamene - požár - příčiny požárů - typy požárů - dopady požárů - principy hoření - fáze požáru - hasicí přístroje a jejich použití Technicko-bezpečnostní parametry Fyzikálně-chemické vlastnosti látek Mimořádné události - únik nebezpečné chemické látky	4. - 15., 22. – 28., 30., 99. -106., 129., 147., 160.
Biologie	Mimořádné události - epidemie	29., 166.
Geografie	Mimořádné události antropogenní - rozdělení - příčiny - dopady	31. - 40.
Geologie	Mimořádné události přírodní - rozdělení - příčiny - dopady	31. - 38., 41. – 44.
Člověk a společnost		

Občanský a společenskovědní základ	Mimořádné události - základní úkoly ochrany obyvatelstva - varování, evakuace, dekontaminace, ukrytí, nouzové přežití - evakuační zavazadlo - zvířata při mimořádných událostech - havarijní plány a jejich účel - krizové plány a jejich účel - vnější havarijní plány a jejich účel - význam evakuačních plánů - značení únikových cest Co je Integrovaný záchranný systém (IZS)? - základní a ostatní složky IZS - činnost složek IZS - záchranné a likvidační práce - organizace a činnost orgánů státní správy při přípravě a řešení mimořádné události Požární bezpečnost - evakuace při požárech - organizace a činnost orgánů státní správy v oblasti požární ochrany - jednotky požární ochrany a jejich základní úkoly Neziskové organizace a sdružení občanů ve vztahu k požární ochraně, předcházení a řešení mimořádných událostí	31., 32., 45. – 61., 62. – 80., 141., 143. -145., 158., 161. -164.
Člověk a zdraví		
Tělesná výchova	Sebeochrana - důležitá telefonní čísla - přežití v přírodě (orientace v terénu, tvorba improvizovaného přístřešku, možnosti a způsoby signalizace, značení tras pochodu, lesní plodiny, rostliny, živočichové, brodění se vodním tokem, jak získat pitnou vodu, ochrana před nebezpečnou zvěří, rozdělání ohně, a další)	74. – 80.

Vzdělávací oblast Vzdělávací obor	**2. ročník - požadované výstupy**	**testové otázky 2. ročník**
Člověk a příroda		
Chemie	Opakování, rozvíjení poznatků z předchozích ročníků formou diskuze o zkušenostech a poznatcích Mimořádné události - znaky a projevy havárií s nebezpečnými látkami - šíření nebezpečných látek při haváriích Požární bezpečnost - předpoklady a podmínky hoření - požárně technické charakteristiky látek - jevy doprovázející hoření - zplodiny hoření - klasifikace požárů (třídy požárů) - metody hašení - hasební látky	16. - 22., 54., 99. – 112., 146., 147.
Geografie	Mimořádné události antropogenní - mimořádné události ve světě - mimořádné události v ČR - povinnosti k předcházení mimořádným událostem - požadavky na fyzické osoby na prevenci před mimořádnými událostmi	89. – 91., 99., 114., 133., 160. – 161.
Geologie	Mimořádné události přírodní - mimořádné události ve světě - mimořádné události v ČR - povinnosti k předcházení mimořádným událostem - požadavky na fyzické osoby na prevenci před mimořádnými událostmi	115. – 128.
Člověk a zdraví		
Výchova ke zdraví	Zásady chování při jednotlivých typech mimořádných událostí	12., 15., 87. – 101., 143.

Vzdělávací oblast Vzdělávací obor	**3. ročník - požadované výstupy**	**testové otázky 3. ročník**
Člověk a společnost		
Občanský a společenskovědní základ	Opakování, rozvíjení poznatků z předchozích ročníků formou diskuze o zkušenostech a poznatcích Požární bezpečnost - povinnost fyzických osob ze zákona o požární ochraně - zakázané činnosti fyzických osob ze zákona o požární ochraně - řízení zásahu na místě požáru – povinnosti fyzických osob s tím spojené: pomoc při zdolávání požárů, vstup na nemovitost, náhrada škody - přestupky fyzických osob při porušení povinností ze zákona o požární ochraně - sankce za přestupky fyzických osob při porušení povinností ze zákona o požární ochraně Integrovaný záchranný systém - povinnost fyzických osob při mimořádné události - přestupky fyzických osob při porušení povinností ze zákona o IZS - sankce za přestupky fyzických osob při porušení povinností ze zákona o IZS - náhrada škody	36., 57., 96. -97., 130. – 142., 148. – 156.
Člověk a svět práce	Požární bezpečnost - význam evakuačních plánů - značení únikových cest	58. - 61., 93.,

Vzdělávací oblast Vzdělávací obor	**4. ročník - požadované výstupy**	**testové otázky 4. ročník**
Člověk a příroda		
Fyzika	Mimořádné události - radiace, havárie s únikem radioaktivních látek - ochrana člověka před nebezpečným zářením, zásady chování při havárii s únikem radioaktivních látek	83. - 91., 159.
Člověk a společnost		
Občanský a společenskovědní základ	Krizové stavy - stav nebezpečí - nouzový stav - stav ohrožení státu - válečný stav - osobní pomoc při krizových stavech Terorismus, extrémismus - formy, typy, nové hrozby, podezřelé předměty a poštovní zásilky - anonymní oznámení o uložení bomby (sankce), ohrožení výbušnými látkami - dopady terorismu a extrémismu	39., 51. - 56., 73., 113., 129., 165. - 172.
Informatika a informační a komunikační technologie	Terorismus - kybernetický terorismus, ochrana sebe a okolí - dopady kybernetického terorismu	165., 167., 168., 173.

2.2. Zařazení převážné části problematiky do jedné vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Vzdělávací obor	**1. ročník - požadované výstupy**	**testové otázky 1. ročník**
Člověk a příroda		
Fyzika	Ochrana před bleskem - definice jevu - zřizování - bleskosvod - bleskosvod Franklinova typu - aktivní bleskosvod - zasažení bleskem a poskytnutí 1. pomoci	1. - 3.
Chemie	Požární bezpečnost - zásady bezpečného používání otevřeného plamene - požár - příčiny požárů - typy požárů - dopady požárů - principy hoření - fáze požáru - hasicí přístroje a jejich použití Technicko-bezpečnostní parametry Fyzikálně-chemické vlastnosti látek	10. – 30., 147
Geografie	Mimořádné události antropogenní - rozdělení - příčiny - dopady	31. – 40.
Geologie	Mimořádné události přírodní - rozdělení - příčiny - dopady	31. - 38., 41. – 44.
Člověk a zdraví		
Tělesná výchova	Sebeochrana - důležitá telefonní čísla - přežití v přírodě (orientace v terénu, tvorba improvizovaného přístřešku, možnosti a způsoby signalizace, značení tras pochodu, lesní plodiny, rostliny, živočichové, brodění se vodním tokem, jak získat pitnou vodu, ochrana před nebezpečnou zvěří, rozdělání ohně, a další)	74. – 80.

Výchova ke zdraví	Nebezpečí chemických látek - použití chemických látek v domácnosti - nebezpečné vlastnosti chemických látek - ochrana před nebezpečnými vlastnostmi chemických látek - označování látek a směsí Mimořádné události - únik nebezpečné chemické látky - epidemie - jaderná havárie - ochrana člověka před nebezpečným zářením Základní úkoly ochrany obyvatelstva - varování, evakuace a ukrytí - evakuační zavazadlo - havarijní plány a jejich účel, - dekontaminace - evakuace, ukrytí a nouzové přežití - krizové plány a jejich účel - vnější havarijní plány a jejich účel - význam evakuačních plánů, - zvířata při mimořádných událostech - značení únikových cest Požární bezpečnost - význam evakuačních plánů - značení únikových cest - organizace a činnost orgánů státní správy v oblasti požární ochrany - jednotky požární ochrany a jejich základní úkoly Co je IZS - základní a ostatní složky IZS - činnost složek IZS - záchranné a likvidační práce - organizace a činnost orgánů státní správy při přípravě a řešení mimořádné události	4. - 8., 10. - 16., 21. - 38., 45. – 61., 62. - 98., 141., 143. -145., 158., 161. - 164.

Vzdělávací oblast Vzdělávací obor	**2. ročník - požadované výstupy**	**testové otázky 2. ročník**
Člověk a příroda		
Chemie	Požární bezpečnost - předpoklady a podmínky hoření - požárně-technické charakteristiky látek - jevy doprovázející hoření - zplodiny hoření - klasifikace požárů (třídy požárů) - metody hašení - hasební látky	16. - 21., 107. – 112., 146., 147.
Geografie	Mimořádné události antropogenní - mimořádné události ve světě - mimořádné události v ČR - povinnosti k předcházení mimořádným událostem - požadavky na fyzické osoby na prevenci před mimořádnými událostmi	89. – 91., 99., 114., 160. – 161.
Geologie	Mimořádné události přírodní - mimořádné události ve světě - mimořádné události v ČR - povinnosti k předcházení mimořádným událostem - požadavky na fyzické osoby na prevenci před mimořádnými událostmi	115. – 128.
Člověk a zdraví		
Výchova ke zdraví	Opakování, rozvíjení poznatků z předchozích ročníků formou diskuze o zkušenostech a poznatcích Mimořádné události - zásady chování při jednotlivých typech mimořádných událostí - znaky a projevy havárií s nebezpečnými látkami - šíření nebezpečných látek při haváriích Neziskové organizace a sdružení občanů ve vztahu k požární ochraně, předcházení a řešení mimořádné události	54. – 56., 66., 72. - 74., 76., 77., 79. - 80., 99. - 106.

Vzdělávací oblast Vzdělávací obor	**3. ročník - požadované výstupy**	**testové otázky 3. ročník**
Člověk a zdraví		
Výchova ke zdraví	Opakování, rozvíjení poznatků z předchozích ročníků formou diskuze o zkušenostech a poznatcích Požární bezpečnost - povinnost fyzických osob ze zákona o požární ochraně - zakázané činnosti fyzických osob ze zákona o požární ochraně - řízení zásahu na místě požáru – povinnosti fyzických osob s tím spojené: pomoc při zdolávání požárů, vstup na nemovitost, náhrada škody - přestupky fyzických osob při porušení povinností ze zákona o požární ochraně - sankce za přestupky fyzických osob při porušení povinností ze zákona o požární ochraně Integrovaný záchranný systém - povinnost fyzických osob při mimořádné události - přestupky fyzických osob při porušení povinností ze zákona o IZS - sankce za přestupky fyzických osob při porušení povinností ze zákona o IZS - náhrada škody Mimořádné události - povinnosti fyzických osob při mimořádných událostech - havarijní plány a jejich důležitost	36., 64., 132. – 138., 141., 148. - 154.

Vzdělávací oblast Vzdělávací obor	**4. ročník - požadované výstupy**	**testové otázky 4. ročník**
Člověk a zdraví		
Výchova ke zdraví	Opakování, rozvíjení poznatků z předchozích ročníků formou diskuze o zkušenostech a poznatcích Krizové stavy - stav nebezpečí - nouzový stav - stav ohrožení státu - válečný stav - osobní pomoc při krizových stavech Terorismus, extrémismus - formy, typy, nové hrozby, podezřelé předměty a poštovní zásilky - anonymní oznámení o uložení bomby (sankce), ohrožení výbušnými látkami - dopady terorismu a extrémismu	39., 51. - 56., 73., 113., 129., 165. - 172.
Informatika a informační a komunikační technologie	Terorismus - kybernetický terorismus, ochrana sebe a okolí - dopady kybernetického terorismu	165., 167., 168., 173.

3. Metody a formy práce

Metody a formy výuky musí být vybírány s ohledem na obsah konkrétního učiva jednotlivých ročníků a na výsledky vzdělávání, kterých se má dosáhnout. Metody a formy práce si učitelé volí podle svých zkušeností, potřeb a s ohledem na charakter vyučovaného předmětu, mezipředmětové vztahy a potřeby žáků. K tomu uplatňují vhodnou motivaci, která umožní stimulaci práce žáků. Potřebné je také klást důraz na podporu samostatné práce žáků, zejména na osobní zodpovědnost, samostatnost, schopnost spolupráce a týmové kooperace, se záměrem docílení odpovídajícího sebehodnocení a uvědomění si svých možností a usměrňování žákovských postojů. K tomu lze využívat:

- samostatnou práci žáků,
- skupinovou práci,
- vyhledávání informací,
- přípravu referátů,
- prezentace písemných, ústních a jiných prací,
- společné hodnocení,
- a další metody dle uvážení.

Významnou součástí teoretické výuky je používání názorných pomůcek v různé formě, které žákovi usnadňují pochopení učiva:

- odborná literatura,
- nástěnné obrazy,
- interaktivní tabule a počítače,
- učebnice a učební texty,
- pracovní listy,
- internet,
- výuková videa,
- dokumentární ukázky a fotografie,
- exkurze,
- tisk.

K procvičování a upevňování učiva lze využívat různých forem:

- praktická cvičení,
- hry a soutěže,
- diskuse (zkušenosti, příklady ze života, poznatky, zážitky),
- dramatizace, simulační metody,
- pokusy,
- nácvik požadovaného chování,
- tvorba nákresů variant řešení situací,
- výuka a poznávání v terénu (dle prostředí, období, činnosti),
- projekty,
- spolupráce se složkami integrovaného záchranného systému a nestátními neziskovými organizacemi – besedy, ukázky, společné nácviky, praktické výcviky (nadstavbová forma po výuce a vzdělávání probíhajícím plně v rámci školy), návštěvy přímo na stanicích.

Velký důraz by měl být kladen na propojenost učiva, pokud je problematika řazena do různých vyučovacích předmětů, a na vytváření mezipředmětových vazeb, které rozšiřují klíčové kompetence žáka. Důležité je rámcové opakování učiva z předchozích ročníků a dále rozšiřování a stupňování znalostí, nácvik dovedností, s využitím rozdílných forem a metod výuky (individuální prožitky prohlubují nácvik dovedností). Praktické vyučování umožní žákům využít teoretické poznatky v praxi, ověří a rozšíří jejich znalosti tak, aby žák získal jistotu při provádění praktických činností, byl samostatný, dokázal prakticky použít nabyté znalosti a dovednosti při řešení a plnění praktických úkolů.

Příloha č. 1

Základní pojmy

Pojmy, které jsou zde uváděny, vychází z platných zákonů. Studenti by se měli s těmito pojmy postupně seznamovat, měli by pochopit jejich význam, naučit se je volně reprodukovat a používat. V žádném případě nejsou určeny pro pamětné učení a přesnou reprodukci.

Ochrana obyvatelstva
Plnění úkolů civilní ochrany, zejména varování, evakuace, ukrytí a nouzové přežití obyvatelstva a další opatření k zabezpečení ochrany jeho života, zdraví, majetku a životního prostřední.

Mimořádná událost
Škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy a haváriemi, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací.

Antropogenní mimořádné události
Mimořádné události způsobené činností člověka (např. havárie způsobené lidským faktorem, sociální nepokoje, terorismus apod.).

Havárie
Mimořádná událost vzniklá v souvislosti s provozem technických zařízení a budov, užitím, zpracováním, výrobou, skladováním nebo přepravou nebezpečných látek nebo nakládáním s nebezpečnými odpady.

Mimořádné události způsobené přírodními vlivy
Velké, zpravidla náhle a nečekaně se objevující neštěstí, či škoda, které jsou způsobeny přírodními vlivy.

Integrovaný záchranný systém
Koordinovaný postup jeho složek při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací.

Záchranné práce
Činnost k odvrácení nebo omezení bezprostředního působení rizik vzniklých mimořádnou událostí, zejména ve vztahu k ohrožení života, zdraví, majetku nebo životního prostředí, a vedoucí k přerušení jejich příčin.

Likvidační práce
Činnosti k odstranění následků způsobených mimořádnou událostí.

Varování obyvatelstva
Souhrn organizačních a technických opatření zabezpečujících včasné upozornění obyvatelstva na hrozící nebo nastalou mimořádnou událost, vyžadující realizaci opatření na ochranu obyvatelstva a majetku; zahrnuje zejména varovný signál, po jehož provedení je neprodleně obyvatelstvu poskytnuta prvotní informace o hrozícím nebo vzniklém nebezpečí.

Evakuace
Evakuací se zabezpečuje přemístění osob, zvířat, předmětů kulturní hodnoty, technického zařízení, případně strojů a materiálu k zachování nutné výroby a nebezpečných látek z míst ohrožených mimořádnou událostí.

Individuální ochrana

Soubor opatření, jejichž cílem je v co nejvyšší míře ochránit dýchací cesty a povrch těla jednotlivce před účinky průmyslových škodlivin, radioaktivních, otravných a biologických prostředků, zbraní hromadného ničení.
K individuální ochraně jsou využívány:

- typizované prostředky individuální ochrany,
- prostředky improvizované ochrany.

Stát zabezpečuje prostředky individuální ochrany pouze pro děti do 18 let věku, zdravotnická, sociální a obdobná zařízení, a to při stavu ohrožení státu a válečném stavu.

Improvizovaná ochrana
Opatření sloužící k bezprostřední ochraně před toxickými účinky nebezpečných látek; lze se chránit improvizovanými prostředky pro ochranu dýchacích cest a povrchu těla. Základním principem improvizované ochrany je využití vhodných oděvních součástí, které jsou k dispozici a pomocí kterých je možné chránit jak dýchací cesty, tak celý povrch těla.

Při použití této ochrany je třeba dodržovat následujících zásady:

- celý povrch musí být zakryt, žádné místo nesmí zůstat nepokryté,
- všechny ochranné prostředky je nutno co nejlépe utěsnit,
- k dosažení vyšších ochranných účinků kombinovat více ochranných prostředků nebo použít oděv v několika vrstvách.

Hrozba
Blízkost něčeho zlého, špatného – rizika bezprostředního ohrožení nebo nebezpečí, které bude omezovat, ohrožovat, ničit, devastovat až likvidovat.

Humanitární pomoc
Humanitární pomocí je souhrn, jehož cílem je zamezit ztrátám na životech a újmě na zdraví, zmírnit utrpení a obnovit základní životní podmínky lidí po vzniku mimořádných událostí, jakož i zmírňovat dlouhodobě trvající následky mimořádných událostí a předcházet jejich vzniku a negativním následkům.

Krizové řízení
Souhrn řídících činností orgánů krizového řízení zaměřených na analýzu a vyhodnocení bezpečnostních rizik a plánování, organizování, realizaci a kontrolu činností prováděných v souvislosti s přípravou na krizové situace a jejich řešením, nebo ochranou kritické infrastruktury.

Krizová opatření
Organizační nebo technické opatření určené k řešení krizové situace a odstranění jejích následků, včetně opatření, jimiž se zasahuje do práv a povinností osob.

Krizová situace
Mimořádná událost podle zákona o IZS, narušení kritické infrastruktury nebo jiné nebezpečí, při nichž je vyhlášen stav nebezpečí, nouzový stav nebo stav ohrožení státu.

Krizový stav
Stav, který vyhlašuje hejtman kraje nebo primátor hl. m. Prahy (stav nebezpečí), vláda ČR, popř. předseda vlády ČR (nouzový stav) nebo Parlament ČR (stav ohrožení státu a válečný stav) v případě hrozby nebo vzniku krizové situace a v přímé závislosti na jejím charakteru a rozsahu.

Požár
Nežádoucí, neovládané a zpravidla již neovladatelné hoření, představuje jeden z ničivých živlů.

Kritická infrastruktura
Prvek kritické infrastruktury nebo systém prvků kritické infrastruktury, narušení jehož funkce by mělo závažný dopad na bezpečnost státu, zabezpečení základních životních potřeb obyvatelstva, zdraví osob nebo ekonomiku státu.

Nouzové přežití
Souhrn činností a postupů věcně příslušných orgánů, dalších zainteresovaných subjektů a samotných občanů prováděných s cílem minimalizovat negativní dopady mimořádných událostí a krizových situací na zdraví a životy postiženého obyvatelstva.
Opatření nouzového přežití navazují na evakuaci obyvatelstva z postiženého území nebo jsou realizována přímo v prostoru mimořádné události nebo v zóně havarijního plánování. Tato opatření jsou rozpracována v Plánu nouzového přežití, který je součástí havarijního plánu kraje.

Připravenost
Systémově zabezpečený stav umožňující rychlé zahájení odborně cílených činností. Jde o schopnost čelit dopadům mimořádné události nebo krizové situaci, a tím zmírnit jejich dopady; předem provést technická, organizační i výchovná opatření.
Nikdy nekončící proces zlepšování postupů i řešení mimořádných událostí, a to v jejích nejrůznějších variacích a etapách. Na rozdíl od připravenosti (stavu) je krizová připravenost systém postupů (pokud možno standardizovaných) pro zvládání všech druhů i etap krize, krizových stavů a jejich vlivu na zdraví.

Psychosociální krizová pomoc
Postupy, které jsou poskytovány bezprostředně po mimořádné situaci; jsou standardizované a založené jak na odborné pomoci, tak na občanském sdílení. Vychází z naplňování všech potřeb (tělesné, duševní, duchovní, sociální) v souladu s hodnotami člověka.

Příloha č. 2

Doporučená literatura, pomůcky, odkazy

Příručky a učebnice

MV-generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR

a) Pro případ ohrožení – příručka pro obyvatele

Příručka pro obyvatele. Praha: MV-generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2003. ISBN 80-86640-18-3. Dostupné na WWW: www.hzscr.cz**.**

Každá základní a střední škola obdržela 1 kus.

b) Ochrana člověka za mimořádných událostí

Příručka pro učitele základních a středních škol. Praha: MV-generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2003. ISBN 80-86640-08-6. Dostupné na WWW: www.hzscr.cz**.**

Každá základní a střední škola obdržela 1 kus.

c) Výchova dětí v oblasti požární ochrany

Příručka pro učitele základních a speciálních škol. Praha: MV-generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2003. ISBN 80-86640-21-3. Dostupné na WWW: www.hzscr.cz**.**

Každá základní škola obdržela 1 kus publikace a 2 kusy filmů doplňujících publikaci; publikace ke stažení na stránkách

d) Výchova a prevence v oblasti požární ochrany

Příručka pro učitele středních škol. Praha: MV-generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2005. ISBN 80-86640-35-3. Dostupné na WWW: www.hzscr.cz**.**

Každá střední škola obdržela cestou HZS krajů 1 kus publikace a 1kus DVD doplňující publikaci.

e) Filmové šoty „Hasiči varují“

Pro MV-generální ředitelství Hasičského záchranného sboru vytvořili studenti FAMO Písek; krátké animované klipy; Dostupné na WWW: www.hzscr.cz/clanek/letaky-a-prirucky.aspx.

f) „Víš, odkud voláš o pomoc na tísňovou linku 112?“

Příručka pro obyvatele. Praha: MV-generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2008. ISBN 978-80-86640-98-3. Dostupné na WWW: www.hzscr.cz

g) Příručka „Ochrana před přirozenými a zvláštními povodněmi“

Příručka pro učitele středních škol. Praha: MV-generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2005. Dostupné na WWW: www.hzscr.cz

Asociace "Záchranný kruh"

a) ***„Bezpečnostní portál – účinný nástroj edukace první pomoci dětí a mládeže a jejich rodičů a pedagogů" – Interaktivní multimediální příručka první pomoci 2011***

www.zachranny-kruh.cz

b) ***Internetový bezpečnostní portál –*** www.zachranny-kruh.cz
Vzdělávací, informační, komunikační, preventivně-výchovný a evaluační nástroj.

c) ***Testovací a prověřovací systém pro pedagogy***

v rámci vzdělávání žáků v oblastech ochrany zdraví, životů, životního prostředí a majetku.

d) ***Projekt – „Chraň svůj svět, chraň svůj život"***
Cílem projektu je systémová podpora a pomoc školám a školským zařízením při výuce a výchově problematik ochrany života, zdraví, životního prostředí a majetku (průřezových témat); zavádění nových vyučovacích metod, organizačních forem a výukových činností, které vedou k rozvoji klíčových kompetencí žáků i pedagogů a k naplňování očekávaných výstupů v rámci všech typů RVP.
V rámci projektu je vytvořeno 11 výukových interaktivních multimediálních kurzů zaměřených na výuku v oblastech běžných rizik i rizik mimořádných událostí

- Běžná rizika
- Atmosférické poruchy
- Havárie
- Mimořádné události I
- Mimořádné události II
- Osobní bezpečí
- Povodně
- Požáry I
- Požáry II
- Terorismus a jiné hrozby
- Zemětřesení, sopečná činnost, sesuvy půdy, laviny

e) ***Projekt „Rizika silniční a železniční dopravy"***

Interaktivní multimediální příručka dopravní výchovy, která je určena zejména pedagogům a rodičům k výchově a přípravě dětí a mládeže v oblasti rizik silniční a železniční dopravy a v oblasti jejich požadovaného chování, ale i k samostatné přípravě dětí a mládeže, založené na motivačním přístupu a zajímavosti provedení. Projekt je další součástí a dílčím projektem Integrovaného projektu „Záchranný kruh" a navazuje na předchozí tři projekty.

Všechny produkty, vytvořené v rámci dílčích projektů Asociace „Záchranný kruh", jsou volně a zdarma dostupné na bezpečnostním portálu www.zachranny-kruh.cz a v současné době jsou využívány celostátně, zejména v rámci vzdělávání na školách všech typů, ale i pro vzdělávání

veřejnosti a obyvatelstva jako takového. Pro některé přístupy je nutná registrace, která slouží pro zajištění zpětné vazby.

f) Projekt „Centrum zdraví a bezpečí“

Cílem projektu je zajímavá, dobrodružná a atraktivní preventivně výchovná činnost a praktická příprava na běžná rizika i na rizika mimořádných událostí. Centrum je otevřeno široké veřejnosti, díky čemu tak mají všichni možnost seznámit se s riziky kolem nás a prakticky si vše procvičit.

Všechny produkty, vytvořené v rámci dílčích projektů Asociace „Záchranný kruh“, jsou volně a zdarma dostupné na bezpečnostním portálu www.zachranny-kruh.cz a v současné době jsou využívány celostátně, zejména v rámci vzdělávání na školách všech typů, ale i pro vzdělávání veřejnosti a obyvatelstva jako takového. Pro některé přístupy je nutná registrace, která slouží pro zajištění zpětné vazby.

Nakladatelství ALBRA

a) **Černoch, F. *Ochrana člověka za mimořádných událostí – Osobní bezpečí* (metodická příručka pro 1. stupeň ZŠ). Praha: ALBRA, 2004. ISBN 80-86490-90-4.**

b) **Černoch, F. *Ochrana člověka za mimořádných událostí – Osobní bezpečí – Neztratím se? Neztratím!* (učebnice pro 1. ročník ZŠ). Praha: ALBRA, 2004. ISBN 80-86490-91-2. (schvalovací doložka MŠMT)**

c) **Černoch, F. *Ochrana člověka za mimořádných událostí – Osobní bezpečí – Bezpečí a nebezpečí* (učebnice pro 2. ročník ZŠ). Praha: ALBRA, 2004. ISBN 80-86490-92-0. (schvalovací doložka MŠMT)**

d) **Černoch, F. *Ochrana člověka za mimořádných událostí – Osobní bezpečí – Počítej se vším* (učebnice pro 3. ročník ZŠ). Praha: ALBRA, 2004. ISBN 80-86490-93-9.(schvalovací doložka MŠMT)**

e) **Černoch, F. *Ochrana člověka za mimořádných událostí – Osobní bezpečí – S mapou nezabloudím* (učebnice pro 4. ročník ZŠ). Praha: ALBRA, 2004. ISBN 80-86490-94-7. (schvalovací doložka MŠMT)**

f) Černoch, F. *Ochrana člověka za mimořádných událostí – Osobní bezpečí – Pomáhám zraněným* (učebnice pro 5. ročník ZŠ). Praha: ALBRA, 2004. ISBN 80-86490-95-5. (schvalovací doložka MŠMT)

g) Sedláček, M. *Ochrana člověka za mimořádných událostí – Povodně* (učebnice pro 6. ročník ZŠ). Praha: ALBRA, 2006. ISBN 80-7361-026-4. (schvalovací doložka MŠMT)

h) **Sedláček, M. *Ochrana člověka za mimořádných událostí – Požáry* (učebnice pro 7. ročník ZŠ). Praha: ALBRA, 2006. ISBN 80-7361-027-2. (schvalovací doložka MŠMT)**

i) **Sedláček, M. *Ochrana člověka za mimořádných událostí – Havárie* (učebnice pro 8. ročník ZŠ). Praha: ALBRA, 2006. ISBN 80-7361-028-0.(schvalovací doložka MŠMT)**

j) **Sedláček, M. *Ochrana člověka za mimořádných událostí – Od vichřice k zemětřesení* (učebnice pro 9. ročník ZŠ). Praha: ALBRA, 2006. ISBN 80-7361-029-9.(schvalovací doložka MŠMT)**

Nakladatelství Fortuna

a) **Horská, V., Marádová, E., Slávik, D. *Ochrana člověka za mimořádných událostí – Sebeochrana a vzájemná pomoc* (učebnice pro občanskou a rodinnou výchovu na ZŠ). Praha: Fortuna, 2002. ISBN 80-7168-829-0.(schvalovací doložka MŠMT)**

b) **Beneš, P. a kol. *Ochrana člověka za mimořádných událostí – Havárie s únikem nebezpečných látek, Radiační havárie* (učebnice pro chemii a fyziku na ZŠ). Praha: Fortuna, 2002. ISBN 80-7168-818-5. (schvalovací doložka MŠMT)**

c) **Herink, J., Balek, V. *Ochrana člověka za mimořádných událostí – Živelní pohromy* (učebnice pro zeměpis a přírodopis na ZŠ). Praha: Fortuna, 2002. ISBN 80-7168-830-4.(schvalovací doložka MŠMT)**

d) **Danielovská, V. *Ochrana člověka za mimořádných událostí* (učebnice pro první stupeň ZŠ). Praha*:* Fortuna, 2003, ISBN 80-7168-864-9. (schvalovací doložka MŠMT)**

e) **Balek V. a kol. *Ochrana člověka za mimořádných událostí* (učebnice pro střední školy). Praha: Fortuna, 2003. ISBN 80-71-68-869-3.**

Nová škola s.r.o.

Plucková, I., Vičar, D., Miléř, T., Sládek, P., Svoboda, I., Šmejkalová, K., Šibot, J., *Jak se zachovat, když…*(učebnice pro druhý stupeň ZŠ). Brno. Nová škola, s.r.o., 2015. ISBN 978-80-7289-746-9 (schvalovací doložka MŠMT)

DVD

a) ***DVD se čtyřmi filmy (Povodně a ochrana člověka, Havárie s únikem nebezpečných látek, Než přijede záchranka, Ochrana obyvatelstva za mimořádných událostí);* MV-generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR; 2005*;* DVD bylo distribuováno na každou základní a střední školu po jednom kuse**

b) ***Štěstí přeje připraveným;*** **MV-generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR; 2007*;* DVD vydávané IOO Lázně Bohdaneč; DVD bylo distribuováno na základní, střední a vyšší odborné školy po celé České republice; jednotlivé klipy jsou volně ke stažení na stránkách www.ioolb.cz/video_stesti.php**

Krádež auta – Opuštění domácnosti – Umělé dýchání – Hlásiče kouře – Kamna – Kapsáři – Komíny – LPG – Nález zavazadla – Nehoda – Improvizovaná ochrana – Požár v domě – Propan – Resuscitace – Varovný signál – Tísňová volání – Vypalování trávy – Krizové situace v zahraničí – Evakuační zavazadlo – Záchrana tonoucího.

Program Vaše cesty k bezpečí aneb chytré blondýnky radí…

Informační vzdělávací projekt Hasičského záchranného sboru Jihomoravského kraje, Krajského ředitelství policie Jihomoravského kraje a Diecézní charity Brno. Zahrnuje tři okruhy témat – ochrana obyvatelstva, požární prevence a bezpečnost občana. Více informací k nalezení na: www.firebrno.cz/vase-cesty-k-bezpeci.

Preventivní program vzdělávání žáků základních škol s názvem „HASÍK CZ“

Cílem preventivního projektu je pomocí odborně vyškolených instruktorů, z nichž většinu tvoří profesionální a dobrovolní hasiči, předat dětem ve dvou věkových rovinách školního života důležité informace z oblasti prevence před mimořádnými událostmi. Od roku 2014 je program modifikován na střední školy (tzv. 3. cyklus).

Více informací k nalezení na www.hasik.cz.

Důležité odkazy

MV – Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR – www.hzscr.cz

Asociace Záchranný kruh – www.zachranny-kruh.cz

Citadela Bruntál, o. s. – www.hasik.cz

Institut ochrany obyvatelstva Lázně Bohdaneč – www.ioolb.cz

Projekty pro pedagogy

Pro získání základního odborného vzdělání z oblasti ochrany člověka za mimořádných událostí jsou pro pedagogické pracovníky připraveny doplňkové kurzy. Tyto kurzy jsou nabízeny Hasičským záchranným sborem České republiky, Národním institutem pro další vzdělávání a Asociací Záchranný kruh

- Hasičský záchranný sbor je připraven kurzy přizpůsobit dle požadavků, které v této oblasti ze strany pedagogů vyplývají. Kurzy byly akreditovány Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, a tím jsou začleněny do systému dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. V případě zájmu je možné kontaktovat příslušné Hasičské záchranné sbory krajů – odbory ochrany obyvatelstva a krizového řízení. Kontakty jsou zveřejněny na stránkách www.hzscr.cz (sekce „Výchova a vzdělávání“).

- Odborné kurzy z předmětné problematiky jsou také v nabídce Národního institutu pro další vzdělávání. Katalog kurzů společně s dalšími informacemi je uveřejněn na stránkách www.nidv.cz.

- Asociace Záchranný kruh je akreditované vzdělávací zařízení, které pro pedagogy realizuje ve spolupráci s partnery vzdělávací programy – zejména program „Ochrana a pomoc – od běžných rizik po mimořádné události“, případně další akreditované programy a konference. V případě zájmu je možné kontaktovat zástupce na stránkách www.zachranny-kruh.cz.

Příloha č. 3

Legislativa
(vybrané předpisy týkající se zpracovaného tématu)

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů

Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, ve znění ústavního zákona č. 300/2000 Sb.

Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů, a jeho prováděcí právní předpisy

Zákon č. 18/1997 Sb., o mírovém využívání jaderné energie a ionizujícího záření (atomový zákon) a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů

č. 224/2015 Sb., o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými směsmi a o změně zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o prevenci závažných havárií)

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška č. 281/2001 Sb., kterou se provádí § 9 odst. 3 písm. a) zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění vyhlášky č. 237/2003 Sb.

Vyhláška č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému, ve znění vyhlášky č. 429/2003 Sb.

Vyhláška č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva

Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030 – usnesení vlády ČR ze dne 23. října 2013 č. 805

Zpráva o stavu ochrany obyvatelstva v České republice 2015 – usnesení vlády ČR ze dne 2. prosince 2015 č. 977

Strategický rámec udržitelného rozvoje České republiky – usnesení vlády ČR ze dne 11. ledna 2010 č. 37

Bezpečnostní strategie České republiky – usnesení vlády ČR ze dne 8. září 2011 č. 665

4. KLÍČOVÉ KOMPETENCE

Kompetence sociální a personální
Žák:

- projevuje zodpovědný vztah k vlastnímu zdraví a k zdraví druhých

Kompetence občanská

- chová se informovaně a zodpovědně v krizových situacích a v situacích ohrožujících život a zdraví, poskytne ostatním pomoc

5. VZDĚLÁVACÍ OBLASTI

5.3 Člověk a příroda

Charakteristika vzdělávací oblasti

K základním morálním normám přírodovědného poznávání patří především požadavek nezkreslovat data získávaná ve výzkumu a nevyužívat jeho výsledky pro vytváření technologií a dalších praktických aplikací, které by mohly poškozovat zdraví člověka či nevratně narušit přírodní a sociální prostředí.
Žákům je tak zapotřebí na konkrétních případech ukazovat negativní důsledky zkreslování výzkumných dat či využívání výsledků přírodovědného výzkumu pro účely potenciálně ohrožující člověka a další složky přírody.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti
Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- ochraně životního prostředí, svého zdraví i zdraví ostatních lidí

5.3.1 Fyzika

MIKROSVĚT
Očekávané výstupy:

- navrhne možné způsoby ochrany člověka před nebezpečnými druhy záření

Učivo:

- atomy – kvantování energie elektronů v atomu; spontánní a stimulovaná emise, laser; jaderná energie; syntéza a štěpení jader atomů; řetězová reakce, jaderný reaktor

5.3.3 Biologie

BIOLOGIE VIRŮ
Očekávané výstupy:

- zhodnotí způsoby ochrany proti virovým onemocněním a metody jejich léčby

BIOLOGIE BAKTERIÍ
Očekávané výstupy:

- zhodnotí způsoby ochrany proti bakteriálním onemocněním a metody jejich léčby

BIOLOGIE PROTIST
Očekávané výstupy:

- charakterizuje protista z ekologického, zdravotnického a hospodářského hlediska

5.3.4 Geografie

PŘÍRODNÍ PROSTŘEDÍ

Očekávané výstupy:

- porovná na příkladech mechanismy působení endogenních (včetně deskové tektoniky) a exogenních procesů a jejich vliv na utváření zemského povrchu a na život lidí

ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Očekávané výstupy

- zhodnotí na příkladech různé krajiny jako systém pevninské části krajinné sféry se specifickými znaky, určitými složkami, strukturou, okolím a funkcemi

Učivo:

- vývoj interakce příroda – společnost – prostorová koexistence, udržitelný rozvoj (život), limity přírodního prostředí, globální problémy lidstva, výchovné, hospodářské a právní nástroje ochrany přírody a životního prostředí

5.3.5 Geologie

GEOLOGICKÉ PROCESY V LITOSFÉŘE

Učivo:

- deformace litosféry – křehká a plastická deformace geologických objektů, vývoj stavby pevnin a oceánů; mechanismus deskové tektoniky; zemětřesení a vulkanismus, tvary zemského povrchu

5.4 Člověk a společnost

Cílové zaměření vzdělávací oblasti
Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- upevňování pocitu odpovědnosti za sebe jako jednotlivce i jako člena určitého společenství, rozvíjení zralých forem soužití s druhými lidmi a ochoty podílet se na veřejném životě své obce, regionu, státu; uplatňování partnerských přístupů při spolupráci

5.4.1 Občanský a společenskovědní základ

ČLOVĚK JAKO JEDINEC
Očekávané výstupy:

- na příkladech ilustruje vhodné způsoby vyrovnávání se s náročnými životními situacemi

Učivo:

- psychologie v každodenním životě – rozhodování o životních otázkách; zásady duševní hygieny, náročné životní situace, systém psychologického poradenství

OBČAN VE STÁTĚ
Očekávané výstupy:

- uvede příklady, jak může občan ovlivňovat společenské dění v obci a ve státě a jakým způsobem může přispívat k řešení záležitostí týkajících se veřejného zájmu

Učivo:

- demokracie – principy a podoby; občanská práva a povinnosti, podstata občanské společnosti, její instituce; politické subjekty, politický život ve státě; volby, volební systémy; úřady

MEZINÁRODNÍ VZTAHY, GLOBÁLNÍ SVĚT
Očekávané výstupy:

- posoudí projevy globalizace, uvede příklady globálních problémů současnosti, analyzuje jejich příčiny a domýšlí jejich možné důsledky

Učivo:

- proces globalizace – příčiny, projevy, důsledky; globální problémy

5.5 Člověk a svět práce

5.5.1 Člověk a svět práce

PRACOVNĚPRÁVNÍ VZTAHY

Očekávané výstupy:

- volí bezpečné pracovní postupy šetrné k životnímu prostředí, používá adekvátní pracovní pomůcky

Učivo:

- bezpečnost práce – zásady bezpečnosti práce, ekologická hlediska práce, pracovní úraz a odškodnění

5.7 Člověk a zdraví

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Člověk a zdraví se vzdělávacími obory Výchova ke zdraví a Tělesná výchova navazuje ve svých výstupech i obsahu na stejnojmennou vzdělávací oblast pro základní vzdělávání. Jestliže se základní vzdělávání zaměřovalo především na utváření vztahu ke zdraví a na poznávání preventivní ochrany vlastního zdraví a bezpečí, vzdělávání na gymnáziu směřuje důsledněji k získání schopnosti aktivně podporovat a chránit zdraví v rámci širší komunity. Znamená to, že absolvent gymnázia by měl být připraven sledovat, hodnotit a v daných možnostech řešit situace související se zdravím a bezpečností i v rámci své budoucí rodiny, pracoviště, obce atd.

Výchova ke zdraví má ve vzdělávání především praktický a aplikační charakter. V návaznosti na přírodovědné a společenskovědní vzdělávání a s využitím specifických informací o zdraví směřuje především k hlubšímu poznávání rizikového a nerizikového chování (v partnerských vztazích, rodičovských rolích, ve styku s návykovými látkami a jinými škodlivinami, při ohrožení bezpečí atd.) a k osvojování praktických postupů vhodných pro všestrannou aktivní podporu osobního, ale i komunitního a globálního zdraví (v běžném životě i při mimořádných událostech).

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

- poznávání životních hodnot a formování odpovídajících postojů souvisejících se zdravím a mezilidskými vztahy
- přebírání odpovědnosti za zdraví, bezpečnost a kvalitu životního prostředí
- osvojení způsobů účelného chování a poskytnutí (zajištění) nezbytné pomoci v situacích ohrožení zdraví a bezpečí, včetně mimořádných událostí

5.7.1 Výchova ke zdraví

ZDRAVÝ ZPŮSOB ŽIVOTA A PÉČE O ZDRAVÍ
Očekávané výstupy:

- podle konkrétní situace zasáhne při závažných poraněních a život ohrožujících stavech

Učivo:

- vliv životních a pracovních podmínek a životního stylu na zdraví v rodině, škole, obci

- psychohygiena – předcházení stresům v mezilidských vztazích, zvládání stresových situací, efektivní komunikace, hledání pomoci

RIZIKA OHROŽUJÍCÍ ZDRAVÍ A JEJICH PREVENCE
Očekávané výstupy:

- zaujímá odmítavé postoje ke všem formám rizikového chování
- rozhoduje podle osvojených modelů chování a konkrétní situace o způsobu jednání v situacích vlastního nebo cizího ohrožení

Učivo:

- sociální dovednosti potřebné při řešení problémů v nečekaných, složitých a krizových situacích – duševní hygiena v dlouhodobých zátěžových a stresových situacích, rozhodování se v eticky problematických situacích

OCHRANA ČLOVĚKA ZA MIMOŘÁDNÝCH UDÁLOSTÍ
Očekávané výstupy:

- rozhodne, jak se odpovědně chovat při konkrétní mimořádné události
- prokáže osvojené praktické znalosti a dovednosti související s přípravou na mimořádné události a aktivně se zapojuje do likvidace následků hromadného zasažení obyvatel

Učivo:

- vyhlášení hrozby a vzniku mimořádné události
- živelní pohromy
- únik nebezpečných látek do životního prostředí
- jiné mimořádné události
- první pomoc – klasifikace poranění při hromadném zasažení obyvatel
- sociální dovednosti potřebné při řešení mimořádných událostí – rozhodnost, pohotovost, obětavost, efektivní komunikace

5.7.2 Tělesná výchova

ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÍ
Očekávané výstupy:

- uplatňuje účelné a bezpečné chování při pohybových aktivitách i v neznámém prostředí
- poskytne první pomoc při sportovních či jiných úrazech i v nestandardních podmínkách

Učivo:

- rizikové faktory ovlivňující bezpečnost pohybových činností – zásady jednání a chování v různém prostředí; úprava pohybových činností podle aktuálních podmínek (možných rizik)

- první pomoc při sportovních úrazech – závažná poranění a život ohrožující stavy; improvizovaná první pomoc v podmínkách sportovních činností

5.8 Informatika a informační a komunikační technologie

5.8.1 Informatika a informační a komunikační technologie

DIGITÁLNÍ TECHNOLOGIE
Učivo:

- ergonomie, hygiena a bezpečnost práce s ICT – ochrana zdraví, možnosti využití prostředků ICT handicapovanými osobami

6. Průřezová témata

6.1 Osobnostní a sociální výchova

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka
V oblasti postojů a hodnot má průřezové téma žákovi pomoci:

- uvědomit si, že v různých životních situacích často nebývá pouze jediné řešení

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností má průřezové téma žákovi pomoci:

- směřovat k porozumění sobě samému, vytvářet vyvážené sebepojetí:
  - prezentovat se účelně v různých situacích
- hledat cesty, jak čelit zátěžím vyplývajícím z charakteru života v dané době

Tematické okruhy průřezového tématu
POZNÁVÁNÍ A ROZVOJ VLASTNÍ OSOBNOSTI

- jak se obvykle chovám, jaké způsoby chování a jednání volím
- můj vztah k lidem

SEBEREGULACE, ORGANIZAČNÍ DOVEDNOSTI A EFEKTIVNÍ ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

- péče o sebe sama
- strategie zvládání zátěžových situací tak, aby co nejméně ublížily
- celková péče o vlastní zdraví
- jak se ovládám v situacích řešení problémů

MORÁLKA VŠEDNÍHO DNE

- jak přebírám zodpovědnost v různých situacích
- jak se mohu angažovat ve prospěch druhých lidí (pomoc, spolupráce, podíl na demokratickém fungování společnosti, osobní angažovanost ve společenských otázkách)

SPOLUPRÁCE A SOUTĚŽ

- jak mohu a umím pomáhat, podporovat jiné lidi, poskytovat rady
- jak se mohu a jsem ochoten podílet na obecně prospěšných aktivitách

6.2 Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka
V oblasti postojů a hodnot má průřezové téma žákovi pomoci:

- přijímat zodpovědnost za sebe a za svět, ve kterém žije
- aktivně se podílet na řešení místních problémů, přispívat k řešení problémů na regionální, národní i mezinárodní úrovni, a to i v situacích vyžadujících dlouhodobé společné úsilí
- být vnímavý ke kulturním rozdílnostem, chápat je jako obohacení života, učit se porozumět odlišnostem
- uvědomovat si potřebu a přínos mezilidské soudržnosti a spolupráce
- zaujímat konstruktivní postoje k naléhavým otázkám míru a lidských práv v konkrétních životních situacích
- bránit se proti násilí, teroru a škodlivým vlivům, které jsou nepříznivým důsledkem globalizačních procesů

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností má průřezové téma žákovi pomoci:

- orientovat se v neznámém prostředí a mezinárodních situacích

Tematické okruhy průřezového tématu
GLOBÁLNÍ PROBLÉMY, JEJICH PŘÍČINY A DŮSLEDKY

- zdraví v globálním kontextu: nerovnosti v oblasti zdraví a zdravého životního stylu
- vzdělání v globálním kontextu: nerovnosti v oblasti vzdělávání
- životní prostředí a udržitelný rozvoj: globální environmentální problémy přírodního a společenského prostředí

HUMANITÁRNÍ POMOC A MEZINÁRODNÍ ROZVOJOVÁ SPOLUPRÁCE

- humanitární pomoc a rozvojová spolupráce: solidarita s postiženými zeměmi a oblastmi; rozvojová spolupráce reprezentující veškeré aktivity, které se snaží reagovat na dlouhodobé problémy chudých zemí; důvody, způsoby a formy realizace

6.3 Multikulturní výchova

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka
V oblasti postojů a hodnot má průřezové téma žákovi pomoci:

- utvářet si představu o pojmu lidská solidarita a zaujímat adekvátní etické postoje v kritických fázích života, rozlišovat pozitivní asertivitu od bezohledné a egoistické seberealizace

6.4 Environmentální výchova

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností má průřezové téma žákovi pomoci:

- poznat složitou propojenost přírodních systémů a pochopit, že narušení jedné složky systému může vést ke zhroucení celého systému

Příloha 5

NÁVRH TESTOVÝCH OTÁZEK

V této části naleznete návrhy možných testových otázek, které lze zařadit do ověření znalostí v jednotlivých předmětech. Příloha má provázanost s návrhy výstupů, kde v každém sloupci ke konkrétnímu roku a předmětu je uveden odkaz na doporučené testové otázky.

1) **Při bouřce se vyvarujte pohybu:**
   a. v podzemí
   b. na otevřené pláni
   c. v bytovém domě
   d. na vyvýšeném místě

   Správná odpověď: b) d)

2) **Které kroky je nutné provést při zasažení bleskem?**
   a. volat na číslo 155 (112)
   b. je-li postižený ve vodě či vlhku, posunout ho na suché místo
   c. nedotýkat se postiženého, je-li ve vodě nebo na vlhkém místě
   d. při zástavě dechu zahájit resuscitaci

   Správná odpověď: a) b) d)

3) **Jaké jsou časté následky zasažení bleskem?**
   a. slepota
   b. zástava dechu, srdce nebo srdeční arytmie
   c. povrchové popáleniny
   d. poškození nervové soustavy

   Správná odpověď: b) c) d)

4) **Jaké znáte nebezpečné vlastnosti chemických látek? Vyjmenujte alespoň tři.**

   Správná odpověď: výbušné, oxidující, extrémně hořlavé, vysoce hořlavé, hořlavé, vysoce toxické, toxické, zdraví škodlivé, žíravé, dráždivé, senzibilizující, karcinogenní, mutagenní, látky nebo směsi toxické pro reprodukci, látky nebo směsi nebezpečné pro životní prostředí

5) **Co popisují tzv. H-věty?.**
   a. obchodní název chemických látek a jejich směsí
   b. návod k použití chemických látek a jejich směsí
   c. standardní věty označující nebezpečnost chemických látek a jejich směsí

   Správná odpověď: c)

6) **Nebezpečné chemické látky se nesmí přelévat:**
   a. do potravinových obalů
   b. do obalů od léčiv
   c. do obalů, které připomínají hračky
   d. do všech výše uvedených

   Správná odpověď: d)

7) **Co je to H-věta?**

   Správná odpověď: standardní věta o nebezpečnosti chemické látky a jejích směsích

8) **Co je to P-věta?**

   Správná odpověď: pokyny pro bezpečné zacházení s chemickou látkou a jejími směsmi

9) **Proč je nebezpečné nechat běžet motor automobilu v uzavřeném prostoru?**
   a. z výfuku unikají jedovaté látky a hrozí otrava a udušení
   b. automobil má v uzavřeném prostoru velkou spotřebu
   c. šířící se zápach může poškodit čichové buňky

   Správná odpověď: a)

10) **Jak se zachovat v případě úniku nebezpečné chemické látky, či pokud máte pouze podezření na únik nebezpečné chemické látky?**
   a. hluboký nádech a následné zadržování dechu, v místě úniku vyčkat na příjezd záchranářů
   b. zadržování dechu, přivření očí a ochrana úst a nosu dlaní případně mokrým ručníkem, kapesníkem apod. a co nejrychlejší opuštění prostor
   c. zjištění, jaká látka unikla

   Správná odpověď: b)

11) Jaká vznikají rizika při úniku nebezpečné chemické látky?

a. otrava osob
b. zamoření prostoru
c. zamoření vodních zdrojů
d. všechny předešlé možnosti

Správná odpověď: d)

12) V které části budovy je nejlepší se schovat, pokud dojde k havárii s únikem nebezpečných látek:

a. na straně odvrácené od havárie, ve vyšším patře
b. na odvrácené straně ve sklepě
c. na straně směřující k havárii, ve sklepě

Správná odpověď: a)

13) Možná místa vstupu chemické látky do organizmu jsou:

a. kůže
b. dýchací cesty
c. oční spojivka
d. trávicí trakt

Správná odpověď: a) b) c) d)

14) Symptomy možné otravy jsou:

a. paralýza
b. poruchy vidění
c. deprese
d. chuť na čokoládu

Správná odpověď: a) b) c)

15) Jestliže dojde k havárii s únikem nebezpečných chemických látek, je prvořadou zásadou ochrany:

a. nepřibližovat se k místu havárie a vyhledat úkryt v nejbližší možné budově, nejlépe ve vyšších patrech a na straně odvrácené od havárie, zavřít a utěsnit dveře, okna a další otvory, vypnout klimatizaci
b. okamžitě vyhledat vhodný sklepní prostor a ukrýt se v něm, neboť páry nebezpečných látek jsou většinou lehčí než vzduch a stoupají vzhůru
c. nepřibližovat se k místu havárie a vzdálit se do bezpečné vzdálenosti po směru větru od místa havárie

Správná odpověď: a)

16) Vyjmenujte 3 nejčastější příčiny požáru:

Správná odpověď: nedbalost při vaření, kouření a nevhodně odložené nedopalky cigaret, zanedbání údržby topidel a kouřovodů, hra dětí se zápalkami, nesprávná manipulace s otevřeným ohněm, skladování hořlavých a jiných nebezpečných látek (např. benzin) na nevhodných místech a nesprávná manipulace s nimi, úder blesku, vypalování trávy a suchého klestí, rozdělávání otevřeného ohně na nesprávných místech (pod větvemi stromů, mimo vyhrazené ohniště apod.), odhození nedopalku v přírodě (suchá tráva, lesní porost), kouření na místech, kde je to výslovně zakázáno (např. čerpací stanice)

17) Při pálení ohňů je třeba:

a. aby byla přítomna alespoň jedna osoba starší 18 let
b. aby bylo ohniště vzdáleno nejméně 50 m od lesa
c. mít připraven dostatek hasební látky
d. čekat na deštivé počasí

Správná odpověď: a) b) c)

18) Jak nehasit hořící olej v pánvi:

a. pokličkou
b. vodou
c. práškovým hasicím přístrojem

Správná odpověď: b)

19) Jaký hasicí přístroj nikdy nesmíte použít na hašení elektrického zařízení pod napětím?

Správná odpověď: vodní, pěnový

20) Rozdělení hasicích přístrojů dle typu náplní:

Správná odpověď: vodní, pěnový, práškový, sněhový, halonový

21) Na hašení čeho je vhodný hasicí přístroj vodní?

a. textil
b. sláma
c. elektrické zařízení
d. hořící olej v pánvi

Správná odpověď: a) b)

22) O čem pojednává zákon č. 224/2015 Sb.?

a. o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými směsmi
b. o mírovém využívání jaderné energie a ionizujícího záření (atomový zákon)
c. o integrovaném záchranném systému
d. o ochraně obyvatelstva

Správná odpověď: a)

23) Vysvětlete uvedený symbol nebezpečnosti

Správná odpověď: toxické látky

24) Vysvětlete uvedený symbol nebezpečnosti

Správná odpověď: oxidační látky

25) V případě nálezu či důvodnému podezření na nález chemické zbraně, je každý povinen:

a. nález zakopat co nejhlouběji min 10 m od místa bydliště
b. pokusit se chemickou zbraň zničit
c. odnést nález do muzea historie
d. nález bezodkladně nahlásit na PČR

Správná odpověď: d)

26) Po přemístění osoby mimo kontaminovaný prostor se na vhodném místě provádí:

a. okamžité sejmutí oděvu
b. podání stravy
c. obvolání příbuzných
d. výplach očních spojivek

Správná odpověď: a) d)

27) Co je to toxikologie?

a. nauka o návykových látkách
b. nauka o plynech
c. nauka o jedech

Správná odpověď: c)

28) Značně rozšířenou chemickou látkou je amoniak, který je rovněž obecně známý pod názvem?

a. ozón
b. čpavek
c. nitrogen

Správná odpověď: b)

29) Jaké jsou možnosti ochrany proti biologickému útoku?

a. osobní a kolektivní ochrana
b. detekce
c. dekontaminace a asanace
d. léčba

Správná odpověď: a) b)

30) V obrovském množství je amoniak skladován v chemických provozech, kde se vyrábí kyselina dusičná, hnojiva, barviva a laky, a v jiných závodech. V menších zásobnících o objemu několika tun až několika desítek tun ho najdeme v každém provozu, kde se používají?

a. chladicí nebo mrazicí zařízení (masokombináty, mrazírny, chladírny, zimní stadiony apod.)
b. zařízení k úpravě a dezinfekci vody (vodárny, čističky a úpravny pitných i odpadních vod apod.)
c. průmyslové a poloprovozní pece a trouby (pekárny, cukrárny, potravinářské provozy a závody apod.)

Správná odpověď: a)

31) Co znamená zkratka HZS ČR?

a. Hasičský záchranný sbor České republiky
b. Hasičské záchranné sdružení České republiky
c. Hasicí záchranné sbory České republiky

Správná odpověď: a)

32) Co je to mimořádná událost?

Správná odpověď: škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními

vlivy, a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací

33) Vysvětlete pojem záchranné práce:

Správná odpověď: činnost k odvrácení nebo omezení bezprostředního působení rizik vzniklých mimořádnou událostí, zejména ve vztahu k ohrožení života, zdraví, majetku nebo životního prostředí, vedoucí k přerušení jejich příčin

34) Vysvětlete pojem likvidační práce:

Správná odpověď: činnosti k odstranění následků způsobených mimořádnou událostí

35) Definujte pojem ochrana obyvatelstva:

Správná odpověď: plnění úkolů civilní ochrany, zejména varování, evakuace, ukrytí a nouzové přežití obyvatelstva a další opatření k zabezpečení ochrany jeho života, zdraví a majetku

36) Jaký je rozdíl mezi osobní a věcnou pomocí?

Správná odpověď: věcnou pomocí je poskytnutí věcných prostředků při provádění záchranných a likvidačních prací a při cvičení, osobní pomocí je činnost nebo služba při provádění záchranných a likvidačních prací a při cvičení

37) Vyjmenujte základní složky Integrovaného záchranného systému:

Správná odpověď: HZS ČR, jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany, poskytovatelé ZZS a PČR

38) K čemu se používá Integrovaný záchranný systém?

Správná odpověď: Integrovaný záchranný systém se použije v přípravě na vznik mimořádné události a při potřebě provádět současně záchranné a likvidační práce dvěma, anebo více složkami integrovaného záchranného systému

39) Vyjmenujte krizové stavy:

Správná odpověď:

„stav nebezpečí“ - *vyhlašuje hejtman kraje (v Praze primátor) pro území kraje nebo jeho část na dobu nejvýše 30 dnů (při závažné a rozsáhlé mimořádné události, kterou nelze řešit běžně dostupnými silami a prostředky a není možné odvrátit ohrožení běžnou činností správních úřadů a složek IZS)*

„nouzový stav“ - *vyhlašuje vláda ČR nejdéle na dobu 30 dnů (při mimořádné události, která ve značném rozsahu ohrožuje životy, zdraví nebo majetkové hodnoty anebo vnitřní bezpečnost a pořádek)*

„stav ohrožení státu“ - *může vyhlásit Parlament ČR (při ohrožení svrchovanosti státu, územní celistvosti nebo demokratických základů státu)*

„válečný stav“ - *může vyhlásit Parlament ČR (při napadení agresorem nebo v případě společné obrany proti napadení v rámci plnění mezinárodních smluvních závazků)*

Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., články 1 – 7, Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava, čl. 43

40) Vyjmenujte 5 dopadů a vedlejších účinků mimořádných událostí:

Správná odpověď: oběti na životech, škody na majetku, výbuchy, požáry, úniky toxických látek, ekonomické poruchy, selhání veřejných služeb, eroze půdy, výpadky elektřiny, přerušení povrchové a vzdušné dopravy, poškození systému pitné vody, výpadek kanalizace, výpadky komunikace, škody v zemědělství, poškození kritických zdrojů v životním prostředí, škody na historických zdrojích, zhoršení odvodu dešťové vody

41) Vyjmenujte 5 dopadů povodně:

Správná odpověď: oběti na životech, ohrožení zdraví obyvatel, škody na majetku (zřícení budov), kontaminace pitné vody, ekonomické škody, eroze půdy, výpadky elektřiny, přerušení povrchové dopravy, škody v zemědělství, škody na historických zdrojích.

42) Vyjmenujte 10 typů přírodních mimořádných událostí:

Správná odpověď: požáry, bouře, vichřice a prudké větrné poryvy, záplavy a povodně, krupobití a přívalové deště, námrazy a náledí, sněhové vánice a kalamity, svahové pohyby, propady zemských dutin, posun říčního koryta nebo dna pod hladinou, pád kosmických těles, půdní eroze, zemětřesení, tornáda, teplotní inverze, vedra a sucha, vlivy kosmických záření a těles, epidemie, pandemie (velká nákaza lidí), epizootie (velká nákaza zvířat), epifytie (velká nákaza rostlin), škůdci a paraziti

43) Je obyvatelstvo před povodní vždy varováno?

a. ano, meteorologové vždy vědí, že povodeň přijde
b. ne, povodně mohou přijít náhle, během několika minut
c. ano, Hasičským záchranným sborem ČR prostřednictvím „Všeobecné výstrahy“

Správná odpověď: b)

44) Co uděláte, pokud se blíží vichřice a vy jste venku?

a. schovám se pod nejbližší strom
b. ukryji se do nejbližší budovy
c. ukrývat se nemusíme, vichřice v ČR nehrozí

Správná odpověď: b)

45) Souhrn řídících činností orgánů krizového řízení zaměřených na analýzu a vyhodnocení bezpečnostních rizik, plánování, organizování a realizaci nazýváme jako:

a. krizové řešení
b. krizové řízení
c. krizový stav

Správná odpověď: b)

46) Můžeme narušení kritické infrastruktury považovat za krizovou situaci?

a. ano
b. ne

Správná odpověď: a)

47) Kdo vyhlašuje stav nebezpečí?

a. starosta obce s rozšířenou působností
b. hejtman
c. vláda ČR
d. parlament ČR

Správná odpověď: b)

48) Kdo vyhlašuje nouzový stav?

a. hejtman
b. parlament ČR
c. vláda ČR
d. prezident ČR

Správná odpověď: c)

49) Prezident ČR vyhlašuje

a. stav ohrožení státu
b. válečný stav
c. válečný stav i stav ohrožení státu
d. nevyhlašuje ani stav ohrožení státu, ani válečný stav

Správná odpověď: d)

50) Jaká má vláda oprávnění v době nouzového stavu?

a. nařídit evakuaci osob a majetku z vymezeného území
b. požadovat finanční náhradu za poskytnutou pomoc
c. zakázat vstup, pohyb a pobyt osob na vymezených místech nebo území
d. vláda nemá žádné oprávnění

Správná odpověď: a) c)

51) Jaké jsou způsoby informování právnických a fyzických osob o charakteru možného ohrožení, připravovaných opatřeních a způsobu jejich provedení?

a. hromadné informační prostředky
b. letáky a informační brožury
c. ukázky činnosti IZS
d. besedy s obyvatelstvem

Správná odpověď: a) b) c) d)

52) O čem jsou osoby dle vyhlášky č. 380/2002 Sb. zejména informovány?

a. o zdrojích rizik
b. o opatřeních ochrany obyvatelstva, zejména o varování, evakuaci, ukrytí, individuální ochraně a nouzovém přežití
c. o možnosti, kde si nejvýhodněji nakoupit potraviny
d. o činnosti IZS

Správná odpověď: a) b) d)

53) Při stavu ohrožení státu a válečném stavu se provádí výdej prostředků individuální ochrany pro vybrané kategorie osob:

a. ochranné masky pro VIP osobnosti
b. dětské ochranné masky pro děti od 1,5 roku do 18 let
c. ochranné masky pro osoby umístěné ve zdravotnických a sociálních zařízeních
d. ochranné masky pro členy vládnoucí strany

Správná odpověď: b) c)

54) Provozovatelům a uživatelům objektu, ve kterých došlo k závažné havárii, ukládá zákon povinnost bezodkladně ohlásit vznik havárie:

a. krajskému úřadu
b. České inspekci životního prostředí
c. příslušnému operačnímu a informačnímu středisku IZS
d. dotčeným obcím

Správná odpověď: a) b) c) d)

55) Jak se nazývá dokument, ve kterém jsou popsány činnosti a opatření, které vedou ke zmírnění nebo odstranění následků mimořádné události nebo případné havárie?

a. plán neodkladných a následných prací
b. havarijní plán
c. konkrétní povinnosti na úseku ochrany obyvatelstva

Správná odpověď: b)

56) Kdo zpracovává havarijní plán kraje?

a. hejtman
b. HZS kraje
c. Policie ČR
d. sdružení měst a obcí daného kraje

Správná odpověď: b)

57) Co by mělo obsahovat evakuační zavazadlo?

a. jídlo, pití a nádobí
b. cennosti a dokumenty
c. léky a osobní hygiena
d. oblečení a vybavení pro přespání
e. přístroje a nástroje (mobil, baterka, nůž, šití …)

Správná odpověď: a) b) c) d) e)

58) Jak postupovat při krátkodobém opuštění domova?

a. vypnout všechny plynové a elektrické spotřebiče
b. uhasit otevřený oheň
c. zatemnit okna
d. před odchodem rozsvítit – nutné pro identifikaci pro zasahující jednotky

Správná odpověď: a) b)

59) Barva značení úniků je:

a. červená
b. modrá
c. zelená
d. žlutá

Správná odpověď: c)

60) Co je to všeobecná výstraha a jak zní?

Správná odpověď: signál oznamující hrozící nebezpečí, kolísavý tón po dobu 140 s, který může zaznít až 3x za sebou.

61) Jaký je rozdíl mezi všeobecnou výstrahou a zkouškou sirén?

Správná odpověď: ostrý signál - kolísavý tón po dobu 140 s, zkouška sirén – nepřerušovaný tón po dobu 140

62) Je starosta obce při provádění záchranných a likvidačních prací oprávněn vyzvat fyzické osoby k poskytnutí osobní nebo věcné pomoci?

Správná odpověď: ano

63) Je toto tvrzení pravdivé?

Velitel zásahu při provádění záchranných a likvidačních prací není oprávněn zakázat nebo omezit vstup osob na místo zásahu.

Správná odpověď: ne

64) Je toto tvrzení pravdivé?

Fyzická osoba je povinna strpět, pokud je to nutné k provádění záchranných a likvidačních prací a pokud je vlastníkem, uživatelem nebo správcem nemovitosti, vstup osob provádějících záchranné nebo likvidační práce na pozemky nebo do objektů, použití nezbytné techniky, provedení terénních úprav, budování ochranných staveb, vyklizení pozemku a odstranění staveb, jejich částí, zařízení a porostů,

Správná odpověď: ano

65) O únikových cestách platí tvrzení:

a. musí mít zajištěné dostatečné osvětlení
b. musí zůstat trvale volně průchodné
c. lze je zastavovat pouze na nezbytně nutnou dobu
d. je jakákoliv cesta, která vede na volné prostranství

Správná odpověď: a) b)

66) Jaké druhy evakuace rozlišujeme dle doby trvání?

a. dlouhodobou
b. přesčasovou
c. krátkodobou
d. nastávající

Správná odpověď: a) c)

67) Kdo udržuje akceschopnost jednotky sboru dobrovolných hasičů obce?

a. krajský úřad
b. HZS kraje
c. obec
d. sama jednotka

Správná odpověď: c)

68) Plní jednotky požární ochrany úkoly na úseku civilní ochrany a ochrany obyvatel?

a. neplní
b. plní

Správná odpověď: b)

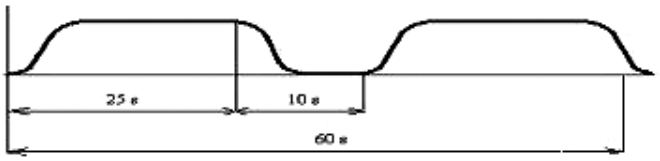

69) K čemu slouží tento signál?

a. všeobecná výstraha
b. zkouška sirén
c. svolání jednotek požární ochrany
d. oznamuje přívalové deště

Správná odpověď: c)

70) Kdo zřizuje jednotku dobrovolných hasičů obce?

a. kraj
b. HZS kraje
c. podnik
d. obec

Správná odpověď: d)

71) Jaký je rozdíl mezi hasičem v jednotce HZS podniku a hasičem v jednotce SDH obce?

Správná odpověď: HZS podniku – zaměstnanec, jednotka SDH obce – fyzická osoba

72) Jaký zákon upravuje působnost občanských sdružení, veřejně prospěšných organizací a jiných orgánů a organizací na úseku požární ochrany?

Správná odpověď: zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně

73) Co patří mezi základní principy mezinárodního humanitárního práva?

a. útok na vzdávajícího se nebo raněného protivníka je zakázán
b. ranění nebo nemocní protivníci nemají právo na ošetření
c. ranění i nemocní (vojenští i civilní) mají právo na veškerou lékařskou péči odpovídající jejich zdravotnímu stavu. Zdravotnická zařízení a personál musí být respektováni a chráněni, ochranným znakem je červený kříž či červený půlměsíc na bílém poli
d. na soudní proces má každý právo ve své zemi

Správná odpověď: a) c)

74) Telefonní číslo na PČR je:

Správná odpověď: 158

75) Jaké bezpečnostní složky jsou v podřízenosti Ministerstva vnitra?

a. Policie ČR
b. Celní správa ČR
c. Vězeňská služba ČR
d. Hasičský záchranný sbor ČR

Správná odpověď: a) d)

76) Telefonní číslo na ZZS je:

Správná odpověď: 155

77) Jednotné evropské číslo tísňového volání je:

Správná odpověď: 112

78) Jak se chovat během bouřky nacházíte-li se na rozlehlé holé pláni?

a. v podřepu s nohama a rukama u sebe
b. zalehnutím
c. ve skupině lidí
d. pod stromem

Správná odpověď: a)

79) Co je nutné sdělit operátorovi tísňové telefonní linky?

a. Co se stalo, kde se to stalo, kdo volá
b. Co se stalo, kde se to stalo, kdo volá a jméno zraněného
c. Co se stalo, kde se to stalo, kdo volá a léky, které zraněný pobírá
d. Plně postačuje adresa místa

Správná odpověď: a)

80) Jaký postih hrozí za zneužití tísňové linky?

a. až 100 000 Kč
b. až 50 000 Kč
c. bez trestu

Správná odpověď: a)

81) Jaké jsou podmínky hoření?

a. hořlavá látka a vzduch
b. vzduch a zápalná teplota
c. hořlavá látka a zápalná teplota
d. hořlavá látka, vzduch a zápalná teplota

Správná odpověď: d)

82) Jaká tvrzení jsou v případě bouře pravdivá?

a. zbytečně nevycházet ven
b. bezpečný úkryt je pod osamělými stromy
c. najděte nejvyšší místo, nejlépe v blízkosti železniční trasy
d. najděte úkryt ve stavbě chráněné bleskosvodem

Správná odpověď: a) d)

83) Jaderná elektrárna Dukovany se nachází:

a. v severních Čechách nedaleko města Most
b. v jižních Čechách poblíž města České Budějovice
c. v kraji Vysočina nedaleko Třebíče

Správná odpověď: c)

84) Jaderná elektrárna Temelín se nachází:

a. v severních Čechách nedaleko města Most,
b. v Jižních Čechách poblíž města Týn nad Vltavou
c. na jižní Moravě nedaleko Moravského Krumlova

Správná odpověď: b)

85) Vyjmenujte jaderné elektrárny v ČR?

Správná odpověď: Temelín, Dukovany

86) Vyjmenujte alespoň 2 jaderné havárie v celosvětové historii:

Správná odpověď: 1986 Černobyl - Ukrajina, 2011 Fukušima - Japonsko , 1979 Three Mile Island – USA, 1977 Jaslovské Bohunice – Slovensko, 1958 Chalk River – Kanada, 2005 Goiania – Brazílie, 1957 Windscale Pile – Velká Británie, 1957 Kyštym - Rusko

87) Ukrytí osob v budovách podstatně sníží jejich ozáření. Při radiační havárii musí obyvatelé v zóně havarijního plánování zůstat ukryti:

a. minimálně po dobu tří dnů
b. po dobu nejméně jednoho týdne
c. po dobu, která jim bude oznámena ve sdělovacích prostředcích

Správná odpověď: c)

88) Evakuace je včasné a rychlé přemístění osob z ohrožené oblasti. Pro případ radiační havárie v jaderné elektrárně se evakuace plánuje?

a. z obcí nacházejících se ve vzdálenosti nejvýše deseti kilometrů od elektrárny
b. z obcí ležících ve vzdálenosti větší než deset kilometrů ve směru větru od elektrárny
c. ze všech měst mající více než 10 000 obyvatel

Správná odpověď: a)

89) Mezi radioaktivní prvky, které by mohly uniknout při radiační havárii, patří i radioaktivní jód. Vdechovaný radioaktivní jód se usazuje ve štítné žláze a může tak následně způsobit její rakovinu. Aby se tomu zabránilo, musí každý občan v případě radiační havárie jaderné elektrárny:

a. pozřít tři tablety jodidu draselného. Tyto tablety budou po vzniku radiační havárie rozváženy do lékáren v celé ČR, aby si je tam každý občan mohl zakoupit
b. pozřít tablety jodidu draselného v množství, které ohlásí sdělovací prostředky. Toto opatření se týká pouze občanů žijících v zóně havarijního plánování, kterým se tablety pravidelně vydávají a obměňují
c. dýchat přes ručník nebo kapesník, který se namočí do jódové tinktury. Jódová tinktura je v povinné výbavě každé autolékárničky

Správná odpověď: b)

90) Jaká je nejúčinnější ochrana osob v prostoru postiženém jadernou havárií?

a. ukrytí a evakuace
b. zakrytí dýchacích cest mokrým kapesníkem
c. dostatek vitamínů
d. nasazení ochranných brýlí

Správná odpověď: a)

91) Jaké prostory jsou nejvhodnější pro ukrytí před účinky jaderné havárie?

a. uzavřená místnost na odvrácené straně
b. pod betonovou mostní konstrukcí
c. ve vozidle s klimatizací

Správná odpověď: a)

92) V případě nálezu podezřelého zavazadla v prostředku hromadné dopravy:

a. zavazadlo přemístím ke stálé službě
b. zavazadlo neotvírám a nepřemísťuji
c. nález ohlásím pracovníkovi hromadné dopravy, nebo na tísňovou linku
d. zavazadlo opatrně otevřu, překontroluji a obsah ohlásím na tísňovou linku

Správná odpověď: b) c)

93) Na koho se vztahuje evakuace z míst ohrožených mimořádnou událostí?

a. prezident a vláda
b. prezident, vláda, státní úředníci, veřejní činitelé
c. na všechny osoby, s výjimkou těch, kteří se podílí na záchranných pracích, řídí evakuaci nebo vykonávají jinou neodkladnou činnost
d. pouze na děti do 15 let, pacienty ze zdravotnických zařízení, na osoby umístěné v sociálních zařízeních, na osoby zdravotně postižené a na doprovod všech výše jmenovaných osob

Správná odpověď: c)

94) Jak se dělí kryty?

a. protivýbušné a neodolné proti výbuchu
b. improvizované a stálé
c. podzemní a nadzemní
d. současné a historické

Správná odpověď: b)

95) Využití přirozených ochranných vlastností staveb, s případným provedením úprav zamezujících průniku nebezpečných látek, nazýváme jako:

Správná odpověď: improvizované ukrytí

96) Označte možné problémy při zásahu u mimořádné události, kde jsou současně přítomny i zvířata a hmyz:

a. zpanikaření
b. zdivočení
c. přítulnost
d. agresivita

Správná odpověď: a) b) d)

97) Ve stáji dostihových a výstavních koní vypukne požár, čí záchrana má přednost?

a. dostihových a výstavních koní
b. přítomných osob
c. majetku
d. rozhoduje majitel/provozovatel statku dle nejlepšího vědomí a svědomí

Správná odpověď: b)

98) Kdo odpovídá za koordinování záchranných a likvidačních prací na místě zásahu?

Správná odpověď: velitel zásahu

99) Historie zná řadu událostí, při kterých v důsledku úniku chlóru došlo k vážnému ohrožení zdraví a života mnoha osob. Např. po 2. světové válce v Brooklynu došlo k otravě chlórem více než 1000 cestujících v metru. Po havárii zásobníku chemického závodu se chlór v brooklynském metru rozšířil z toho důvodu, že:

a. bylo krásné počasí doprovázené výraznou tlakovou výší, která "stlačila" chlór do podzemních prostor
b. bylo spuštěné větrání metra, přičemž ventilátory způsobily nasátí chlóru do prostoru podzemní dráhy
c. chlór je těžší než vzduch, a proto vyplňuje podzemní prostory, ve kterých se dále šíří

Správná odpověď: c)

100) Jak se chovat při úniku nebezpečné látky?

a. podle možností použít prostředky improvizované ochrany očí, dýchacích cest a povrchu těla, minimálně zakrýt dýchací cesty kapesníkem či textilií, nejlépe navlhčenou
b. nepřibližovat se k místu havárie
c. vyhledat úkryt ve vyšších patrech nejbližších budov, není-li poblíž žádný úkryt, co nejrychleji ohrožené místo opustit s ohledem na směr větru
d. nesestupovat do míst pod úrovní terénu

Správná odpověď: a) b) c) d)

101) Jak se chovat při zasažení čpavkem nebo chlorem?

a. postiženého dopravit na čistý vzduch
b. zasažená místa včetně očí omývat proudem vlažné vody
c. odstranit potřísněný oděv
d. při potížích volat linku 155

Správná odpověď: a) b) c) d)

102) Jak se chovat při úniku zemního plynu v domácnosti?

a. ihned zhasnout všechny plameny
b. utěsněte všechna okna
c. nepoužívejte otevřený oheň
d. nepoužívejte žádné elektrické spotřebiče a ani s nimi nemanipulujte, platí vč. elektrického domovního zvonku, telefonu i mobilních telefonů

Správná odpověď: a) c) d)

103) Jak rozpoznáme oxid uhelnatý?

a. čichem
b. nažloutlou barvou
c. ani jedním ze způsobů

Správná odpověď: c)

104) Co jsou prostředky improvizované ochrany?

Správná odpověď: veškeré prostředky a oděvní součásti běžně dostupné v domácnosti

105) Základní zásady použití prostředků improvizované ochrany jsou:

a. celý povrch těla musí být zakrytý, žádné místo nesmí zůstat nekryté
b. brýle a další ochranné prostředky co nejvíce utěsnit, rukávy a nohavice svázat provázkem nebo gumičkou
c. více vrstev ochranného oděvu = vyšší ochrana
d. záleží zejména na ročním období, prostředky improvizované ochrany jsou různé

Správná odpověď: a) b) c)

106) Hlavním účinkem oxidu uhelnatého je blokáda krevního barviva, která může při vysokých koncentracích oxidu uhelnatého ve vdechovaném vzduchu způsobit smrt v několika vteřinách. Při nízkých koncentracích jsou prvními příznaky zasažení:

a. bolesti hlavy, bušení krve v hlavě, tlak na prsou
b. intenzivní kašel, pálení očí, slzení
c. poruchy spánku, bolesti kloubů, svalů a žaludku

Správná odpověď: a)

107) Popište, co je požár?

Správná odpověď: nekontrolovatelné a nežádoucí hoření

108) S jakými toxickými plyny se můžeme nejčastěji setkat u požárů?

Správná odpověď: oxid uhelnatý (CO), oxid uhličitý (CO2), nitrozní plyny (NOx), chlorovodík (HCl), kyanovodík (HCN) a fosgen (COCl2)

109) Jaké jsou druhy zplodiny hoření?

Správná odpověď: toxické, hořlavé, horké

110) Kouř u požáru je směs?

Správná odpověď: částic uhlíku, dehtu, prachu, hořlavých plynů a par

111) Co je to hořlavý soubor?

Správná odpověď: hořlavý materiál, okysličovadlo, iniciační zdroj

112) Co je tzv. flashover?

Správná odpověď: náhlé vzplanutí všech hořlavých materiálů v celém prostoru hořící místnosti najednou

113) Vyjmenujte alespoň jednu povinnost fyzické osoby v době krizového stavu:

Správná odpověď:

a) uposlechnout výzvy oprávněných orgánů krizového řízení k zaevidování na stanoveném místě z důvodu uložení pracovní povinnosti nebo pracovní výpomoci,

b) hlásit v obci, v jejímž správním obvodu bude pobývat, přechodnou změnu pobytu,

c) strpět omezení vyplývající z krizových opatření stanovených v době krizového stavu,

d) vykonávat uloženou pracovní povinnost nebo pracovní výpomoc,

e) poskytnout požadované věcné prostředky.

114) Stručně popište jakoukoliv větší mimořádnou událost antropogenního charakteru v ČR či zahraničí v letech 1950 – až do současnosti.

Např. v zahraničí:

Černobylská havárie (26. dubna 1986/Ukrajina) - došlo k jeho přehřátí, protavení a výbuchu, při kterém se do ovzduší uvolnily radioaktivní látky.

Protržení hráze odkaliště poblíž města Ajka (Maďarsko/4. října 2010) – došlo k protržení hráze kaliště hliníkárny, zásaditý žíravý červený kal obsahující těžké kovy zaplavil několik sídel a zamořil vodní toky

Např. v České republice

Železniční nehoda ve Studénce (22. července 2015) - vlak Pendolino se na železničním přejezdu srazil s kamionem. Řidič kamionu navzdory světelné signalizaci vjel na přejezd.

Hromadná dopravní nehoda na dálnici D1 (20. března 2008) – vyhodnoceno jako 93 dopravních nehod, které vznikly vlivem náhlého prudkého sněžení a nepřiměřené rychlosti vozidel.

115) Co je to povodeň?

Správná odpověď: povodní rozumíme přechodné výrazné zvýšení hladiny vodních toků nebo jiných povrchových vod, při kterém voda již zaplavuje území mimo koryto vodního toku a může způsobit škody nebo voda nemůže dočasně přirozeným způsobem odtékat z určitého území nebo je její odtok nedostatečný, případně dochází k zaplavení území při soustředěném odtoku srážkových vod

116) Jak rozlišujeme stupně povodňové aktivity (SPA)?

Správná odpověď: 1. SPA – Bdělost, 2. SPA – Pohotovost, 3. SPA - Ohrožení

117) Popište 1. SPA:

Správná odpověď: nastává při nebezpečí povodně a zaniká, pominou-li příčiny takového nebezpečí; za stav bdělosti se pokládá rovněž situace takto označená předpovědní povodňovou službou; při 1. SPA ještě nedochází k vybředení toku a jeho rozlivům, a tedy ani k hmotným škodám na majetku.

118) Popište 2. SPA:

Správná odpověď: vyhlašuje jej příslušný povodňový orgán, když nebezpečí povodně přerůstá v povodeň a v době povodně, kdy však ještě nedochází k větším rozlivům a škodám mimo koryto; při 2. SPA již dochází k prvním rozlivům, které však nepáchají větší škody na majetku; dochází většinou k zaplavování příbřežních luk a porostů; aktivují se povodňové orgány a další složky povodňové služby.

119) Popište 3. SPA:

Správná odpověď: vyhlašuje příslušný povodňový orgán v době povodně při bezprostředním nebezpečí nebo při vzniku větších škod, ohrožení majetku a životů v záplavovém území; při 3. SPA dochází k zaplavování měst a obcí, a proto se provádějí zabezpečovací či záchranné práce.

120) Co byste měli v souvislosti s bydlením kontrolovat po povodni?

a. statiku obydlí
b. rozvody energií
c. příbytek vody v místním rybníku
d. stav kanalizace

Správná odpověď: a) b) d)

121) Jaká jsou hygienická minima po povodni?

a. likvidace potravin zasažených vodou
b. likvidace polních plodin zasažených vodou
c. nepít vodu z místních zdrojů, dokud neprojde kontrolou hygienika
d. úschova uhynulých zvířat

Správná odpověď: a) b) c)

122) Stručně popište jakoukoliv větší mimořádnou událost přírodního charakteru v ČR či zahraničí od roku 1950 až do současnosti.

Např. v zahraničí:

Zemětřesení v Indickém oceánu (26. prosince 2004) – samotné zemětřesení způsobilo tsunami, která zasáhla pobřeží Indonésie a jižní Asie dosahovala v oblastech severní Sumatry a Nicobarských a Andamanských ostrovů výšky až 17 m.

Zemětřesení a tsunami v Japonsku (11. března 2011) – největší zemětřesení v Japonsku, které následovalo tsunami. Vlivem zemětřesení dochází k havárii na jaderné elektrárně Fukušima.

Např. v České republice:

Bleskové povodně červen/červenec 2009 (Moravskoslezský, Olomoucký, Jihočeský kraj) – třetí největší katastrofa v České republice.

Orkán Kyrril (18. – 19. leden 2007) – polomy lesů, oběti na životech. Orkán zasáhl většinu Evropy.

123) Co je zvláštní povodeň?

Správná odpověď: povodeň související s havárií na vodních dílech

124) Jaké ministerstvo je ústředním povodňovým orgánem?

a. Ministerstvo vnitra
b. Ministerstvo obrany
c. Ministerstvo zemědělství
d. Ministerstvo životního prostředí

Správná odpověď: d)

125) Přívalové povodně hrozí:

a. pouze na horách
b. pouze u vodního díla
c. kdekoliv
d. pouze u vodního toku

Správná odpověď: c)

126) Jaké rozlišujeme povodně dle příčiny?

Správná odpověď: přirozené a zvláštní

127) Je možné předpovědět přesné místo přívalové povodně?

Správná odpověď: není, tyto povodně mohou udeřit kdekoliv

128) Definujte pojem ekotoxicita:

Správná odpověď: jedovatost pro životní prostředí, schopnost látky vyvolat otravy v životním prostředí

129) Hasicí přístroj ve vozidle:

a. je povinná výbava
b. je doporučená výbava
c. nic takového se pro vozidla nevyrábí

Správná odpověď: b)

130) Pokud hustota provozu na dálnici a rychlostní silnici o dvou jízdních pruzích v jednom směru jízdy vyvolá vznik kolony stojících vozidel, jsou řidiči souběžně jedoucích vozidel povinni před zastavením vozidla vytvořit mezi sebou jeden průjezdný jízdní pruh pro vozidla IZS. Jak široký je tento pruh?

a. 2 m
b. 2,5 m
c. 3 m
d. 3,5 m

Správná odpověď: c)

131) Jaká situace je na silnici nejbezpečnější při dopravní nehodě?

a. zůstat sedět ve voze
b. opustit vozidlo a zdržovat se dost daleko za vozem, nejlépe mimo vozovku
c. stát ihned za nabouraným vozem
d. stát v těsné blízkosti před nabouraným vozem

Správná odpověď: b)

132) Fyzická osoba je dle zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému povinna:

a. poskytnout na výzvu starosty obce nebo velitele zásahu osobní nebo věcnou pomoc
b. poskytnout veliteli zásahu informace o skutečnostech, které by mohly ohrozit životy nebo zdraví osob provádějících zásah
c. strpět omezení vyplývající z opatření stanovených při mimořádné události a omezení nařízená velitelem zásahu při provádění záchranných a likvidačních prací

Správná odpověď: a) b) c)

133) Smí fyzická osoba dle zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému, odmítnout poskytnout pomoc při mimořádných událostech?

Správná odpověď: smí, pokud by tím ohrozila život nebo zdraví vlastní nebo jiných osob, anebo pokud jí v tom brání důležité okolnosti, které by zjevně způsobily závažnější následek než ohrožení, kterému se má předcházet

134) Kdo je dle zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému, osvobozen od osobní pomoci? (vyjmenujte minimálně 3 skupiny)

Správná odpověď: osoby ve věku do 18 let a od 62 let a osoby zdravotně nezpůsobilé k výkonu požadovaných činností, osoby invalidní ve třetím stupni, poslanci a senátoři Parlamentu České republiky a členové vlády a dále osoby, které by tím vystavily vážnému ohrožení sebe nebo osoby blízké

135) Lze ženám dle zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému, nařídit osobní pomoc?

a. ne, ženy jsou z této pomoci vyjmuty
b. ano, ale pouze není-li v rozporu se zákonem č. 65/1965 Sb., zákoník práce
c. ano, bez omezení
d. žádná osobní pomoc ženám z uvedeného zákona nevyplývá

Správná odpověď: b)

136) Označ nesprávné tvrzení: „V souvislosti se zdoláváním požárů“:

a. je každý povinen provést nutná opatření pro záchranu ohrožených osob
b. je každý povinen uhasit požár, jestliže je to možné, nebo provést nutná opatření k zamezení jeho šíření
c. je každý povinen ohlásit do týdne na určeném místě zjištěný požár nebo zabezpečit jeho ohlášení
d. je každý povinen poskytnout osobní pomoc jednotce požární ochrany na výzvu velitele zásahu

Správná odpověď: c)

137) Kdo není povinen dle zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, poskytnout osobní a věcnou pomoc?

Správná odpověď:

- *útvary a vojáci ozbrojených sil České republiky, útvary a příslušníci Policie České republiky, Generální inspekce bezpečnostních sborů, Bezpečnostní informační služby a Vězeňské služby, jestliže by poskytnutím pomoci byl vážně ohrožen důležitý zájem služby,*

- *právnické osoby a podnikající fyzické osoby v oblasti veřejné hromadné dopravy, energetiky a spojů a jejich zaměstnanci, jestliže by poskytnutí pomoci mohlo mít za následek závažnou poruchu provozu u těchto právnických osob a podnikajících fyzických osob nebo jiný závažný následek,*

- *právnické osoby a podnikající fyzické osoby v oblasti zdravotnictví a jejich zaměstnanci, jestliže by poskytnutím pomoci bylo vážně ohroženo plnění úkolů podle zvláštních předpisů.*

138) Fyzická osoba nesmí dle zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně:

a. vědomě bezdůvodně přivolat jednotku požární ochrany nebo zneužít linku tísňového volání
b. používat barevné označení vozidel, lodí a letadel jednotek požární ochrany
c. používat hasicích přístrojů, pokud k tomu nemá zvláštní oprávnění
d. provádět vypalování porostů

Správná odpověď: a) b) d)

139) Orgán obce dle zákona č. 239/2000 Sb. o integrovaném záchranném systému:

a. zajišťuje organizaci integrovaného záchranného systému na úrovni kraje
b. podílí se na provádění záchranných a likvidačních prací s integrovaným záchranným systémem
c. podílí se na zajištění nouzového přežití obyvatel obce
d. schvaluje havarijní plán kraje

Správná odpověď: b) c)

140) Jaká jsou vhodná preventivní opatření před popálením a opařením malých dětí?

a. držadla horkých hrnců otáčet směrem k okraji sporáku
b. umístit přívod rychlovarné konvice mimo dosah dětí
c. nepoužívat ubrusy, zejména takové, které visí
d. držet dítě v dostatečné vzdálenosti od horkých povrchů

Správná odpověď: b) c) d)

141) Je pro domácnosti povinné disponovat autonomním hlásičem požáru?

a. ano, pro všechny
b. ano, ale pouze pro novostavby a rekonstrukce
c. ne, je to dobrovolné

Správná odpověď: b)

142) Jaká je nejčastější příčina požáru?

a. nedbalost
b. závady komínů
c. technické závady
d. úmyslné zapálení

Správná odpověď: a)

143) Popište, jak správně volat na tísňovou linku v případě, že jste účastník nebo svědek mimořádné události:

Správná odpověď: Při volání na tísňovou linku sdělíme, CO se stalo, KDE se to stalo a KDO volá. Snažíme se zachovat klid, vždy čekáme na další dotazy operátora tísňové linky a telefon nezavěšujeme jako první, ani jej nevypínáme.

144) Kdy probíhá akustická zkouška sirén?

a. zpravidla první středu v měsíci ve 12:00 hod.
b. zpravidla první pondělí v měsíci ve 12:00 hod.
c. zpravidla poslední středu v měsíci ve 12:00 hod.

Správná odpověď: a)

145) Na tísňovou linku se lze dovolat:

a. pouze se SIM kartou a s kreditem
b. bez SIM karty, bez kreditu, a pokud je v místě signál alespoň jednoho mobilního operátora
c. bez SIM karty, bez kreditu a pouze s O2 mobilním operátorem

Správná odpověď: b)

146) Při požáru vzniká kouř, který:

a. je lehčí než vzduch a drží se u stropu
b. je stejnoměrně rozptýlen nahoře i dole v místnosti
c. je těžší než vzduch a drží se při zemi

Správná odpověď: a)

147) Při požáru v uzavřeném prostoru nás nejvíce ohrožují:

a. vysoká teplota
b. dezorientace v prostoru
c. nebezpečné zplodiny vznikající při hoření

Správná odpověď: c)

148) Kdo je ze zákona o požární ochraně, povinen na výzvu velitele zásahu poskytnou věcnou pomoc?

a. pouze osoby, kterých se dotýkají záchranné práce
b. každý
c. pouze muži
d. pouze muži nad 18 let

Správná odpověď: b)

149) Je správce nemovitosti v souvislosti s provedením opatření nutných ke zdolání požáru povinen umožnit vstup na nemovitost za účelem provedení těchto prací?

a. tuto povinnost má pouze majitel
b. ano, je-li k tomu oprávněn na základě plné moci
c. ano
d. ne

Správná odpověď: c)

150) Co je považováno podle zákona o požární ochraně za přestupek?

a. porušení příkazu a zákazu týkajícího se požární ochrany
b. porušení zásad bezpečného provozu tepelných, elektrických, plynových a jiných spotřebičů a komínů
c. vědomé bezdůvodné přivolání jednotky požární ochrany
d. poškození hasicího přístroje

Správná odpověď: a) b) c) d)

151) Co je považováno podle zákona o požární ochraně za přestupek?

a. neumožnění úkonů potřebných ke zjišťování příčin požáru
b. znemožnění přístupu k uzávěru plynu
c. trvalé uzamykání vchodových dveří do domu
d. vypalování zbytečného porostu

Správná odpověď: a) b) d)

152) Označte zásady správného parkování?

a. tak, aby zůstala trvale volně průjezdná šířka příjezdové komunikace nejméně 3 metry
b. neparkovat na nástupních plochách pro požární techniku
c. není žádné omezení parkování kromě zákazů zastavení a stání
d. omezení vzniká pouze při požáru – zákaz parkovat v blízkosti požáru

Správná odpověď: a) b)

153) Jaké má fyzická osoba povinnosti v souvislosti s mimořádnou událostí?

a. poskytnout na výzvu starosty nebo velitele zásahu osobní nebo věcnou pomoc
b. strpět vstup na nemovitost, za účelem provádění záchranných a likvidačních prací – platí pouze v případě, že je majitelem nemovitosti
c. poskytnout veliteli zásahu informace o skutečnostech, které by mohly ohrozit životy a zdraví osob (např. umístění dravých zvířat)
d. utěšovat osoby v okolí

Správná odpověď: a) c)

154) Kdo je osvobozen od poskytnutí osobní nebo věcné pomoci?

a. osoby ve věku do 18 a od 62 let
b. osoby zdravotně nezpůsobilé k výkonu požadovaných činností
c. poslanci a senátoři Parlamentu ČR a členové vlády
d. osoby, které by tím vystavily vážnému ohrožení sebe nebo osoby blízké

Správná odpověď: a) b) c) d)

155) K čemu slouží havarijní plány?

a. dokument sloužící k plánování havárie
b. řeší problematiku havarijní připravenosti
c. dokument sloužící pro řešení mimořádných událostí většího rozsahu
d. řeší prevenci závažných havárií

Správná odpověď: b) c) d)

156) Co je základní povinností státu?

Správná odpověď: zajištění svrchovanosti a územní celistvosti České republiky, ochrana jejích demokratických základů a ochrana životů, zdraví a majetkových hodnot

157) Nouzový stav a stav ohrožení státu se může vyhlásit pro omezené i celé území státu. Pro jaké území se může vyhlásit válečný stav?

Správná odpověď: pouze pro území celého státu

158) Do evakuačního zavazadla nepatří:

a. základní trvanlivé potraviny, pitná voda, jídelní miska, přenosné rádio
b. osobní doklady, peníze, telefon
c. stan a vše potřebné pro táboření

Správná odpověď: c)

159) V případě radiační nehody obyvatelstvo:

a. ukryje se v nejbližší budově a uzavře a utěsní okna
b. požije na základě výzvy jodové tablety
c. pokračuje v běžných činnostech, neboť nedochází k ohrožení osob mimo jadernou elektrárnu

Správná odpověď: c)

160) Jaké prostory jsou nejlepší při úniku nebezpečných chemických látek?

a. výškové budovy s utěsněnými okny
b. venkovní vpusti a šachty
c. suterénní a sklepní prostory, co nejvíce zapuštěné v okolním terénu

Správná odpověď: a)

161) Definujte pojem dekontaminace

Správná odpověď: soubor metod, postupů, organizačního zabezpečení a prostředků k účinnému odstranění nebezpečných látek

162) Látka (prostěradlo, ručník, oděv…) přivřené v okně bytu, ve kterém hoří:

a. neznamená nic, jde o náhodu způsobenou průvanem
b. znamená, že obyvatelé se připravují sešplhat v případě nebezpečí po prostěradle na zem
c. signalizuje, že v bytě je osoba, která potřebuje pomoc

Správná odpověď: c)

163) Jak se dělí evakuace z pohledu doby trvání?

Správná odpověď: krátkodobá, dlouhodobá

164) Jak se dělí evakuace podle způsobu její realizace?

Správná odpověď: neřízená, řízená

165) Který zákon řeší terorismus?

Správná odpověď: zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

166) Definujte pojem epidemie:

Správná odpověď: náhlý a hromadný výskyt určitého onemocnění na určitém místě a v určitém časovém úseku

167) Definujte terorismus:

Správná odpověď: terorismus je plánované, promyšlené a politicky motivované násilí zaměřené proti nezúčastněným osobám a sloužící k dosažení vytyčených cílů

168) Definujte teroristický skutek:

Správná odpověď: množina vyjmenovaných činů, které mohou svou podstatou nebo kontextem vážně ohrozit chod konkrétního státu nebo mezinárodní organizace

169) Vyjmenujte tři možné typy teroristického útoku:

Správná odpověď:

- *Bombový útok*
- *Únos letadla*
- *Žhářství*
- *Útok na osobu/osoby*
- *Únos*
- *Braní rukojmích*
- *Použití zbraní hromadného ničení*
- *Atentát*
- *Vydírání*
- *Sabotáž*
- *Rozvratné operace*
- *Kyberterorismus*

170) Definujte extrémismus:

Správná odpověď: pojmem extremismus jsou označovány vyhraněné ideologické postoje, které vybočují z ústavních zákonných norem, vyznačují se prvky netolerance a útočí proti základním demokratickým ústavním principům, jak jsou definovány v českém ústavním pořádku

171) Co dělat v případě nálezu podezřelého zavazadla:

a. ustoupit do bezpečné vzdálenosti
b. pokusit se zjistit, co je uvnitř
c. volat na tísňovou linku 112
d. zavazadlo nepřemisťovat ani se ho nedotýkat

Správná odpověď: a) c) d)

172) Co dělat v případě obdržení podezřelé zásilky:

a. pokud jste ji již neotevřeli, tak neotvírat
b. pokusit se zjistit, co je uvnitř
c. zatřepat se zásilkou pro zjištění, co je uvnitř
d. volat tísňovou linku 112, 158

Správná odpověď: a) d)

173) Jaké vlivy může mít kyberterorismus?

Správná odpověď:

- *útok na počítače a počítačové sítě s cílem přerušit/narušit jejich funkce*
- *přímé vlivy na člověka nejsou, o to větší účinky jsou na počítači řízenou infrastrukturu*
- *vliv na zdraví může být způsoben nefunkčností medicínských přístrojů*

Použitá literatura

Kolektiv autorů. *Rámcový vzdělávací program pro gymnázia.* Výzkumný ústav pedagogický v Praze, 2007. 104 str., ISBN 978-80-87000-11-3

Kolektiv autorů. *Koncepce požární prevence v České republice do roku 2016.* MV GŘ HZS ČR, 2012. 79 str.

Kolektiv autorů. *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání.* MŠMT v Praze, 2013. 143 str.

DUFKOVÁ, L.; *Koncepce preventivně výchovné činnosti v oblasti požární ochrany na středních školách;* Ostrava; 2013

Poznámky:

Název	Podklady k výuce témat ochrany člověka za mimořádných událostí – čtyřleté gymnaziální vzdělávání
Autor	Mgr. Jaromír Šiman
Vydal	MV-generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR Kloknerova 26, 148 01 Praha 414
Tisk	Tiskárna Ministerstva vnitra, p.o. Bartůňkova 4, 149 01 Praha 4
Náklad	500 výtisků
Rok	2016
ISBN	978-80-87544-32-7

Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky

Podklady k výuce témat ochrany člověka za mimořádných událostí – čtyřleté gymnaziální vzdělávání

Mgr. Jaromír Šiman

Praha 2016